

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Aktuális jogalkalmazási probléma Csődtörvényen alapuló vitatott hitelezői igény és
kifogásolási eljárásban az újabb bírói gyakorlat tükrében**

Szerző:

dr. Pesti Zsuzsanna

Kézirat lezárva:

Budapest, 2022. november 20.

I. Bevezető

A Csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) anyagi és eljárási kérdéseket is szabályoz. Az eredeti törvény sem tartalmazott koherens, átlátható rendszert és konzekvens szabályozást a felszámolási eljárás során igénybevehető, a hitelezőket és egyéb érdekeltet megillető igényérvényesítés jogorvoslata tekintetében. A Csődtörvény novellái és módosításai is fokozták az egyes jogi intézmények elnevezése és fogalommeghatározása tárgyában ezt a bizonytalanságot. A témát aktuálissá tette, hogy 2022. májusában a Civilisztikai kollégiumvezetők Országos Tanácskozása is foglalkozott ezzel a kérdéskörrel. A következőkben elsődlegesen a jobb megközelítés és az átláthatóság érdekében az alapvető „jogorvoslati” igényeket ismertetem és kísérletet teszek azok elhatárolására.

II. A vitatott hitelezői igény

A hitelezők a felszámolási eljárás megindítását megelőző végzés közzétételétől számított 40 napos, de legfeljebb 180 napos jogvesztő határidőn belül jelentheti be követeléseiket. A felszámoló a Cstv. 46. § (5) bekezdésében írt bejelentést követő 45 napon belül köteles azt megvizsgálni, a hitelezőkkel egyeztetni és a hitelezőket a nyilvántartásba vett és a nyilvántartásba nem vehető hitelezői igényekről írásban, 15 napon belül tájékoztatni. A felszámoló a vitatott igényeket - kivéve a Pp. 508. § (7) bekezdés szerinti esetet (munkaügyi ügyek) - elbírálás végett 15 napon belül a felszámolást elrendelő bíróságnak köteles megküldeni. [Cstv. 46. § (6) bekezdés]

A felszámolót a törvény nem ruhazza fel bírói jogosítvánnyal, döntési joga csupán addig terjedhet, hogy a követelést befogadja, vagy elutasítja, illetve vitatott követelésként a bíróság elé terjeszti. A követelés tárgyában történő egyeztetés nem azonos annak elbírálásával. A követelést vitatni lehet jogalapjában és összecszerúségében. A Kúria joggyakorlata értelmében a felszámoló nem utasíthatja el a hitelezői igény besorolását, ha azt jogalapjában találja alaptalannak, a felszámolónak fel kell hívnia az érdekeltet, egyben közölnie kell, hogy a bejelentésnek milyen hiányosságai vannak, illetve miért tartja azt vitathatónak, majd erre megszabott határidő lejártát követően amennyiben

nyilatkozat nem történik, azt köteles vitatottként a bíróságnak megküldeni. A felszámolók gyakran nem terjesztik a bíróság elé a vitatott igényeket, hanem hosszadalmasan leveleznek a hitelezővel, vagy semmilyen tájékoztatást nem küldenek. Ezt tapasztaljuk az ügyekben.

A vitatott hitelezői igény és a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás összekapcsolódik oly módon, hogy a felszámoló késedelmeskedik az igény befogadásával, nem terjeszti fel a bíróságra a vitatott hitelezői igényt, ezen mulasztása miatt kifogás előterjeszhető.

A Gf.I.30.182/2007/4. számú ügyben a Szegedi Ítéltábla döntése rámutatott arra, hogy amennyiben a hitelező tudomást szerez arról, hogy a felszámoló vitatja a követelést, de nem terjesztette be a bírósághoz elbírálás végett, vagy ezzel kapcsolatban kifogással él, ennek elmulasztása jogvesztéssel nem jár. A vitatott hitelezői igény tárgyában érdemi döntést kell hozni. [BH1996. 659. számú határozat, IH2015. 81. számú döntés, Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.44.170/2014/2.]

A felszámolási eljárásban a következő követeléseket a felszámolónak vitatottként kell nyilvántartásba vennie a Kúria Gfv.VII.30.340/2012/5. számú határozata alapján:

- a) Az adóssal szemben a felszámolás kezdő időpontját megelőzően megindított perben olyan igényeket, amelyeket a felperes hitelezőként az adós felszámolási eljárásában bejelentett [Cstv. 38. § (2) bekezdés]. Ha emiatt minősül vitatottnak a követelés, azt a felszámolónak nem kell a felszámolási eljárást lefolytató bíróság elé terjesztenie elbírálásra [Cstv. 6. § (3) bekezdése, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 130. § (1) bekezdés d) pont].
- b) A felszámoló által vitatottá tett követeléseket, amelyek tehát a felszámolás kezdő időpontjában még nem voltak vitatottak, de azokat a felszámoló vitatottá minősíti és a Cstv. 46. § (6) bekezdés szerint eljárva terjeszti a felszámolási eljárást lefolytató bíróság elé elbírálásra.

Ha a hitelezői igény vitatott és erről tájékoztatja a hitelezőt, attól még nem állnak fenn a bíróság elé terjesztés feltételei. Akkor vitatott a hitelezői igény, ha azt a felszámoló nem fogadja el, erről tájékoztatja a hitelezőt, a hitelező ennek ellenére követelését fenntartja és a felek közötti egyeztetés eredménytelen. Az IH2533. számú határozatában a Fővárosi Ítéltábla elvi érveléssel szögezte

le, hogy a vitatott hitelezői igény elbírálása során a bíróság azt vizsgálja, hogy az igény jogalapjában, összszerszerűségében helytálló-e.

Kifogásként kell elbírálni a jogvitát, ha összegében nem vitás hitelezői igény besorolásával nem ért egyet a hitelező, illetőleg, ha az igénybejelentés nyilvántartásba vételének elmulasztását sérelmezi. (Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.44.723/2004/4. számú határozat)

A Kúria Gfv.VII.30.011/2021/3. számú határozatában akként foglalt állást, hogy a felszámoló kötelessége a vitatott hitelezői igényt a bíróság elé terjeszteni, vitatott hitelezői igény megléte esetén ugyanis a felszámolási eljárás nem fejezhető be. A felszámoló nem jogosult arra, hogy vitatott hitelezői igényt töröljön. Ennek megalapozottsága tekintetében csak a bíróság jogosult dönteni. Amennyiben e kötelességének nem tesz eleget, a bíróság a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése alapján a felszámolót tisztségéből is felmentheti.

Az irányadó tényállás alapján a hitelező 2018. október 17-én kelt és október 25-én közölt levelével hitelezői igényt jelentett be 2017. december 20-án benyújtott kérelem alapján megindított felszámolási eljárásban. A felszámoló 2018. november 6-án két levelet küldött a hitelezőnek, melyben közölte, hogy nem áll módjában nyilvántartásba venni a hitelezői igényt azzal, hogy ha 15 napon belül észrevételt tesz a felszámolónál, akkor felterjeszti a hitelezői igényt a törvényszék részére. A hitelező 2018. november 12-én kelt e-mailjével melyet a felszámolóhoz intézett, fenntartotta igényét. A felszámoló 2018. november 12-én válasz e-mailben hangsúlyozta, hogy a hitelezői érdekek nem az ellenszolgáltatás nélküli megbízási díj kifizetése, hanem a felesleges kiadások megakadályozása szolgálja. A hitelező 2018. december 12-én érkezett kifogásában kérte a nyilvántartásba vételt megtagadó intézkedés megsemmisítését és a hitelezői igénye nyilvántartásba vételét.

Az elsőfokú bíróság Fpkh.16/2018/3. számú végzésével a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert a felmerült jogvita elbírálása nem tartozik a kifogásolási eljárásra, miután a felszámoló bejelentett hitelezői igényt mind jogalapjában, mind összszerszerűségében vitássá tette a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján kell a jogvitát elbírálni. Ez ellen, hogy a felszámoló a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján vitathatónak minősített igényeket elbírálás végett a felszámolást elrendelő bíróságnak nem küldte meg, Cstv. 51. §-a alapján terjeszthető elő kifogás. A végzés kézhezvétele után 2019. augusztus

28-án a hitelező újabb kifogást nyújtott be azzal, hogy 2019. augusztus 12-én felhívta a felszámolót, hogy soron kívül terjessze fel igényét elbírálás végett, erre választ nem kapott, ezért élt kifogással. A hitelező 2019. augusztus 30-án csatolta a felszámoló levelét, amely azt tartalmazta, hogy a felterjesztési kötelezettsége csak akkor áll fenn, ha a hitelező fenntartja igényét, ilyen nyilatkozatot azonban nem kapott.

Az első kifogásról tudomást kellett szereznie a kifogás előterjesztőnek, hogy igényét nem terjesztették fel, ezért a 15 napos kifogás előterjesztési határidőt elmulasztotta. Ezért az elsőfokú bíróság kifogást elutasította. Megállapította, hogy a 2018. november 6-án kelt felszámolói levélből szerzett tudomást arról a hitelező, hogy a felszámoló vitatja hitelezői igényét, ehhez képest, valamint a 2019. május 28-i, augusztus 12. és augusztus 28-ai időponthoz képest is eltelt a 15 nap, így elkészt a kifogás.

A másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést, indokait részben módosította azzal, hogy a felszámolónak vitatott hitelezői igényre fel kellett volna terjeszteni a hitelezői igényt attól függetlenül is, hogy arra a hitelező észrevételt tesz-e.

Álláspontja szerint az első kifogásban hozott végzés hitelezőnek való kézbesítése 2019. április 12-éig kellett volna előterjeszteni a második kifogását, ezt a fél azonban elmulasztotta.

A felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Kúria kifejtette, hogy a felszámoló nem jogosult vitatott hitelezői igényt törölni, ennek megalapozottsága tekintetében csak a bíróság jogosult dönteni, ezért a felszámolónak kötelezettsége a vitatott hitelezői igényt bíróság elé terjeszteni. Rámutatott arra, hogy a felszámoló mulasztásának a mulasztásról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül lehet kifogással élni. Az a körülmény, hogy a mulasztás esetlegesen e határidő elteltét követően is folyamatosan fennállt, a kifogás előterjesztésének lehetőségét ismételten nem nyitja meg. Ha a felszámoló mulasztása abban áll, hogy nem terjesztette be a bírósághoz elbírálás végett a vitatott hitelezői igényt, az a mulasztás miatti kifogás előterjesztéséhez kizárólag a mulasztás ténye szükséges, ezenkívül további tények ismeretére nincs szükség, ezért már 2018. novemberében tudomást szerzett a hitelező arról, hogy a felszámoló nem terjeszti be vitatott hitelezői igényre igényét, így hatályában fenntartotta az elutasító döntést.

Hasonló tárgyban hozott határozatot a Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.256/2019/2. számú határozatában.

Vannak azonban olyan esetek, amikor nem kell bíróság elé terjeszteni, mégis vitatja a felszámoló a követelést, ilyen a perindítás. [BH+2003. 298. és BH2016. 13. jogeset]

A felszámolás alatt is felismerheti a felszámoló azt, hogy téves a besorolás, ilyenkor köteles nyilatkozatát módosítani. [Kúria Gfv.30.057/2016/6. számú határozat, Győri Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2005. (XI.11.) számú kollégiumi véleménye a felszámoló által elismert, illetve vitatott hitelezői igény kérdéséről ad eligazítást e körben]

A BH1999. 659. számú jogesete azt tartalmazza, hogy ha a felszámoló a benyújtott hitelezői kérelmet hiányosan terjeszti elő, mivel így nyújtotta be a hitelező, a bíróság nem tud eljárni érdemben. Ilyenkor nem utasítható el a kérelem, hanem hiánypótlást kell elrendelni. A bíróság a kérelmet nem utasíthatja el, hanem hiányos tartalma alapján bírálja el.

2.1. A vitatott hitelezői igényre vonatkozó eljárási szabályok

A vitatott hitelezői igényre vonatkozó Polgári perrendtartási szabályozást érdemes áttekinteni a következőkben.

A Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján a bíróság a nemperes eljárás szabályai szerint klasszikus peres jogvitát bírál el, ebből számos nehézség támad. A bíróság a vitatott hitelezői igény tárgyában indult eljárásban a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján fél az az adós, a hitelező. Az eljárást a felszámoló kezdeményezi a bíróság előtt. („hivatalbóli eljárás”)

Ezzel szemben a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogásnál az eljárás megindítására az adós, a hitelező és az érdekelt harmadik személy, a hitelezői választmány és a hitelezői képviselő jogosult 15 nap alatt.

A bíróság a felterjesztett beadványnál érvényesíti a kérelemre vonatkozó Polgári perrendtartási szabályokat. A kérelemre és mellékleteire a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait kell alkalmazni. A beadványnak a Pp. 169-171. §-a előírásainak kell, hogy megfeleljen. Ugyanakkor a hiánypótlási kötelezettségének a fél, vagy a felszámoló nem tesz eleget, a bíróság nem utasíthatja el, hanem azt hiányos tartalma alapján kell elbírálni. [BH2019. 326. számú jogeset]

A vitatott hitelezői igény tárgya csak pénzkövetelést lehet. A jogvitát a Pp. és a bírósági nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 1. § (3)-(4)-(5)-(6)-(7) bekezdései szerinti szabályoknak megfelelően bíráljuk el.¹

A Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.067/2021/5. számú végzésében kifejtette az illetékfizetési kötelezettség tárgyában, hogy az Itv. nem tartalmaz illetékfizetési kötelezettséget előíró szabályt a vitatott hitelezői igény kapcsán a hitelező és a felszámoló vonatkozásában. [BDT.2021. 4430.]

Az eljárás tárgyának értéke, ezért a Pp. 21. §-a alapján nem állapítható meg, az eljárás meg nem határozható pertárgy értékű eljárás, így a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (4) bekezdése alapján kell - megállapodás hiányában - felszámítás esetén az ügyvédi munkadíjat megállapítani.²

A Pécsi Ítéltábla ezen határozatában rámutatott arra, hogy ha a felszámoló a bejelentett hitelezői igény jogalapját és összecszerúségét elismeri, csak a számlakibocsátás hiánya és a késedelmes igénybejelentés miatt terjeszti vitatott hitelezői igényeként a felszámoló bíróság elé, a hitelezőnek - az elismerésre tekintettel - a követelés jogalapját és összecszerúségét nem kell bizonyítania és a vitatott hitelezői igény nem utasítható el a bizonyítottság hiánya miatt.

¹ 2017. évi CXVIII. törvény 1. § (3) bekezdés. Az eljárás nem különül perfelvételi és érdemi tárgyalási szakra.

1. § (4) bekezdés Az eljárásra a Pp. jegyzőkönyvre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a jegyzőkönyv folyamatos felvétel után történő készítésének van helye.

1. § (5) Az eljárásban az ügy érdemében és végzéssel kell határozni. Az eljárást befejező végzés ellen fellebbezésnek van helye.
1.§ (6) Az eljárásban a jogi képviselő nem kötelező. Az ítéltábla előtti eljárásban az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezést, továbbá a Kúria előtti eljárásban a fellebbezést és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személy számára a jogi képviselőt kötelező.

(7) Az eljárásban a Pp. ítélezési szünetre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.

² Pécsi Ítéltábla Polgári Kollégium 2021. november 5-i emlékeztetője.

A vitatott hitelezői igényt a bíróság nem utasíthatja el érdemi vizsgálat nélkül arra hivatkozással, hogy követelést alátámasztó okiratokat a hitelező késedelmesen nyújtotta be a felszámolóhoz.

A BDT2018. 3941. határozata alapján ebben az esetben - bizonyítottság hiánya miatt - kell érdemben elutasítani a kérelmet.

A vitatott hitelezői igény elbírálása csak a felszámolási eljárás folyamatban léte alatt kerülhet sor, az eljárás megszüntetését követően nincs helye a vitatott hitelezői igény elbírálásának. [Kúria Gfv.VIII.30.249/2015/6. számú döntés]

Kérdésként vetődik fel, hogy van-e lehetőség elállásra a vitatott hitelezői igény elbírálására irányuló eljárásban és ha van, az mely esetben?

A Budapest Környéki Törvényszék gyakorlatában ilyen esetben, amikor a felszámoló nem vitatja a hitelezői igényt és a felszámoló a hitelező kérelmének eleget tett, a felek közös kérelmére a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 241. § (1) bekezdés b) pontja alapján az eljárás közös kérelemre való megszüntetésének van helye. A felszámoló csupán „formális” eljárást kezdeményező fél, a vitatott hitelezői igénynél a hitelező és az adós a fél, az eljárásban ténylegesen az ügy ura a hitelező, az ő igénybejelentésének jogalapját, összecszerúságát vizsgálja a bíróság. Amennyiben a hitelező nem járul hozzá az eljárás megszüntetéséhez, holott a felszámoló igényét nyilvántartásba vette, nem vitatja, a továbbiakban vitatott hitelezői igény elutasításának (érdemi határozat hozatalának) van helye az eljárási költség viselése mellett.

Nem látok eljárási lehetőséget arra, hogy a felszámoló elállása mellett az eljárás megszüntetéséről hozzon határozatot a bíróság.

Vizsgáljuk meg, hogy hogyan alakul a bizonyítási teher a vitatott hitelezői igény elbírálása iránti eljárásban:

Általános szabályok szerint a hitelező bizonyít. Irányadó a BDT2017.3685. számú jogesete, valamint a Győri Ítéltábla Polgári Kollégiuma 2/2005. (XI.11.) számú véleményének 2. pontja. „A bejelentett

hitelezői igénnyel kapcsolatosan a felszámoló által tett elismerő nyilatkozat következménye, hogy az utólag vitássá tett tények bizonyítása - a vitatott hitelezői igény elbírálására irányuló eljárásban - az adóst terheli.”

A bírói gyakorlat megengedi a besorolás megváltoztatását. Nem minősül tartozáselismerésnek a besorolás, ugyanakkor a nyilvántartásba vételt követően a vitatás alapjául szolgáló tények bizonyíthatatlanságának, hogy visszaigazolt követelést változatlanul kell nyilvántartani.

A visszaigazolt hitelezői igény utólagos vitássá tételét a felszámolónak írásban kell közölnie a hitelezővel, s az egyetértő, illetve ellentétes álláspont közlésére megfelelő határidőt kell adnia. Attól számított 15 napon belül, hogy a hitelező egyet nem értése e határidő elteltével nyilvánvalóvá válik, a Cstv.46.§.(6) bekezdésében foglaltak szerint a vitatott igényt felülvizsgálat végett a bíróság elé kell terjeszteni.

A felszámoló amennyiben utólag észleli, hogy az általa nyilvántartásba vett követelés jogalapja, összegszerűsége nem felel meg az iratoknak, illetve a hitelező kérelme elismert, azonban az igénybejelentő valójában nem a Cstv.-ben előírt feltételek szerint tett eleget kötelezettségének, egészben a zárómérleg elkészítéséig módosíthatja az erre vonatkozó nyilatkozatát. [Kúria Gfv.VII.30.057/2016/6. számú jogeset]

A vitatott hitelezői igényt is nyilvántartásba kell venni, a vitatott hitelezői igények nyilvántartásába. Tudni kell a felszámolónak - vagy akár az adós képviselőjének, ha egyezséget akart kötni, - hogy mely követelések tekintetében folynak perek, a felszámolási eljárást lefolytató bíróság előtti eljárások. Az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan az egyéb törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIV. törvény alapján és 2021. január 1-jétől a Cstv. IV/A. Fejezete speciális rendelkezéseket tartalmaz a büntetőjogi hitelezői igénnyel kapcsolatosan. A Cstv. 79/D. § (3) bekezdése alapján a büntetőjogi hitelezői igénybejelentés nem tekinthető vitatott hitelezői követelésnek.

III. A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogást el kell határolni a Cstv. 50. § (5) bekezdése szerinti közbenső mérleggel kapcsolatos észrevételtől.

A Cstv. 50. § (5) bekezdése értelmében a felszámoló által megküldött közbenső mérlegre és mellékleteire a hitelezők 15 nap alatt észrevételt tehetnek, majd azokat a bíróság részére jóváhagyás végett beterjeszti. A közbenső mérleg célja, hogy megbízható és hiteles helyzetfelmérés alapján történjen a hitelezők és a bíróság tájékoztatása a pénzügyi helyzetről. Nem terheli olyan kötelezettség a felszámolót, hogy az adós felszámolás alatti jogi ügyleteiről egyenként elszámoljon a hitelezőknek. Az egyes kiadások, költségek adatai iránt érdeklődő hitelező iratbetekintés útján juthat további információkhoz, a bevételek és költségek alakulására az 52. § (3) és (4) bekezdés szerinti bontásban kell szerepelnie ennek a közbenső mérlegben. A hitelezőket az érdekli, hogy milyen bevételek és kiadások merültek fel a közbenső mérleg elkészítéséig. A hitelező fő szabály szerint a közbenső mérleg benyújtásával összefüggésben nem terjeszthet elő kifogást, csak észrevételt. [BH2001. 490. számú eseti döntés]

A hitelező ugyanakkor tudomást szerezhet a közbenső mérlegből olyan felszámolói intézkedésről, vagy mulasztásról, amellyel kapcsolatban kifogást terjeszthet elő. A Kúria Gfv.VI.30.393/2021/5. számú határozata értelmében a közbenső mérlegre benyújtott észrevételnek az a jelentősége, hogy a bíróság figyelmét felhívja olyan adatokra, amelyeket a hitelező a közbenső mérlegből (az ahhoz csatolt iratokból) ismert meg, és amelyek befolyásolhatják a közbenső mérleg jóváhagyását.

A felszámolási költség felszámításának szükségessége, indokoltsága kifogás alapján indult eljárásban érdemben vizsgálható.

Hasonló tárgyban hozott döntést a Kúria Gfv.VII.30.096/2019/10. számú határozatában.

Ugyancsak kérdéses, hogy a jogerősen jóváhagyott közbenső mérleggel kapcsolatban a hitelezőnek joga van-e kifogást előterjeszteni a mérlegidőszakkal érintett felszámolói intézkedéssel szemben?

A Kúria ezzel kapcsolatban azt az álláspontot képviselte, hogy amennyiben a jogszabálysértő cselekményről, illetve mulasztásról a hitelező csak a közbenső mérleg jóváhagyását követően szerzett

tudomást, akkor nincs akadálya a kifogás előterjesztésének. [Gfv.X.30.59/2009/4., Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.45.002/2.] A közbenső mérlegnek nincs „ítélet dolog” hatálya e körben.

Ettől eltérő a közbenső mérleg részét képező vagyonfelosztási javaslat, amelyhez anyagi jogerő hatás fűződik. [Gfv.X.30.090/2010/5.]

Ha utóbb derül fény arra, hogy jogszerűtlen a vagyonfelosztási javaslat a Cstv. 54. §-a szerinti kártérítési per lehet a következménye a felszámolóval szemben.

A közbenső mérleg a hitelezők kifogásolási jogát nem éleszti fel, amikor az alapul szolgáló okról korábban tudomást szerzett a hitelező. [Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkf.44.936/2011/2. számú határozata]

Dr. Juhász László a Céghírnök 2016/4. számában megjelent A kifogás és a közbenső mérleg szerepe a felszámolási eljárásban című cikkében ennek ellentétesen foglalt állást.

Álláspontja szerint „a közbenső mérleggel lezárt időszakot nem lehet újra megnyitni, a jóhiszeműség és tisztesség követelményein túl alapvetően eljárási akadályok miatt, egy ilyen eljárás ugyanis a felszámolás rendszerével, a törvényi határidőkkel, a felszámolás jogintézményének lényegével és a bírói határozatokhoz fűződő kötő és alaki jogerő intézményével lenne ellentétes.”

Annak kérdése, hogy a mérlegben szereplő költségeket a felszámoló jogszerűen, vagy jogszerűtlenül fizeti ki, a mérleg számviteli helyességétől független kérdés, ami miatt a mérleg alappal nem támadható. A felszámoló ezen intézkedése jogszerűségének vizsgálata csak a Cstv. 51. § szerinti körben lehetséges. [IH2012. 45. számú döntése] Ebből következően, ha a közbenső mérlegből szerez tudomást a hitelező valamely kiadás felmerüléséről és annak jogszerűségéről, indokoltságát, észszerűségét vitatja, úgy azt a Cstv. 51. §-a szerinti kifogásolási eljárásban kell elbírálni, ugyanakkor a közbenső mérleg jóváhagyható. Ez vonatkozik a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése szerinti vagyont terhelő zálogjog alapján érvényesített igényre is.³

³ Lakatos Péter: A Cstv. 51. § szerinti kifogás előterjesztése, elbírálásuk bírói szemmel - II. rész (Céghírnök, 2019/9., 7-8. o.)

A bíróság a közbenső mérleggel kapcsolatos észrevételt a közbenső mérleg jóváhagyása körében bírálja el. [EBH2004. 1133. számú döntés]

A Kúria akként foglalt állást, hogy nem akadályozza a közbenső mérleg jóváhagyását, ha peres, vagy peren kívüli eljárás van folyamatban. [Gfv.VII.30.760/2017/9.]

A kifogás előzetes elbírálása csak akkor előkérdése a közbenső mérleg elbírálásának, ha érintené a közbenső mérleget, akkor be kell várni a kifogásban hozott bírói határozat jogerőre emelkedését, a közbenső mérleg fordulónapját követően benyújtott kifogás már nem érinti a közbenső mérleget, nem képezi akadályát a jóváhagyásnak. [BDT2013. 3005. jogeset]

A kifogás nyomán módosítás szükséges a közbenső mérlegben a felszámoló a módosítást egy újabb közbenső, vagy zárómérlegben bejelentheti. [EBH2002. 674. jogeset]

V. A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás

A kifogás jogintézménye lehetőséget biztosít az eljárásban résztvevő felek számára, hogy az általuk sérelmesnek vélt jogszabálysértő felszámolói intézkedést vagy mulasztást a felszámoló segítségével reparálják, illetve azt megsemmisítsék.⁴ A felszámolási eljárás során kiemelt jelentősége van a hitelező számára a Cstv. 51. §-ában szabályozott kifogásnak.

A felek a kifogás jogintézményén keresztül mintegy ellenőrzést gyakorolhatnak a felszámoló működése felett. A felszámolási eljárás jelentősége egymásra épülő felszámolói tevékenység védelme és a forgalom biztonsága megköveteli, hogy a fél az azt megalapozó körülményekről való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül tegye azt meg. Jelen tanulmányomban a Cstv. felszámolási eljárásban szabályozott kifogásaival, mint jogorvoslati eszközzel kapcsolatos jogi problémákat fogom ismertetni a közelmúltban megjelent Kúriai Határozatokon és a Budapest Környéki Törvényszék felülvizsgált határozatain keresztül.

⁴ Lakatos Péter A Cstv. 51. § szerinti kifogások előterjesztése, elbírálásuk bírói szemmel III. rész (Céghírnök 2019/10. 3-4. oldal)

A kifogás a felszámoló intézkedésével, vagy mulasztásával szembeni jogorvoslati jellegű eljárás, annak előterjesztésére nyitva álló határidő eljárási határidő, melynek elmulasztása esetén a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezései alkalmazhatók. [Szegedi Ítéltábla Fpkhf.III.30.278/2014/5. számú végzés]

5.1. Meddig kezdeményezhető a kifogás?

Az eljárás megindulásának közzétételétől a záróanyag benyújtásáig.

5.2. Kezdeményezésre jogosultak köre

A kifogás jogszabályi környezetét a Cstv. 51. §-a jelenti.

E szerint a „felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ellen a tudomásszerzéstől számított 15 napon belül a sérelmet szenvedett fél, valamint a hitelezői választmány, a hitelezői képviselő a felszámolást elrendelő bíróságnál kifogással élhet. Az adós nevében kifogást a 8. § (1) bekezdésében meghatározott szervek képviselője nyújthat be.”

A Cstv. 6. § (4) bekezdéseiben meghatározottakat kell tekinteni: az adóst, a hitelezőt és azt a harmadik személyt, akinek jogát vagy jogos érdekét érinti a felszámoló tevékenysége vagy mulasztása.

Az adós (névében) a Cstv. 8. § (1) bekezdésében meghatározott szervek képviselője nyújthatja be.

A hitelező önállóan, vagy hitelezői választmányi hitelezői képviselője által terjesztheti elő.

Akkor is előterjeszthető, ha nincs nyilvántartásba véve a felszámoló részéről hitelezői igény, mint hitelezői igénnyel rendelkező hitelező a jogvédelmi érdeke fennáll. [Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.40.289/2014/2.]

A harmadik személy, akinek a jogát vagy jogi érdekét érinti a felszámoló tevékenysége vagy mulasztása. Például a vagyontárgy értékesítése során pályázaton ajánlattevő. [BDT2006. 1311.]

A bíróságok vizsgálják a közvetlen anyagi érdek fennállását.

A közelmúltban egy jogeset kapcsán kiéleződött, hogy a hitelezői választmány, vagy egyedi hitelező támadhatja-e a felszámoló becsérték megállapítása körében hozott döntését?

Az irányadó tényállás szerint a felszámoló az adós tulajdonának értékesítésére pályázatot írt ki 2.337.663.000,- forint irányár mellett. Az értékesítési eljárás eredménytelenül zárult, a felszámoló második pályázati kiírása ezt követően megtörtént egy későbbi időpontban, a pályázati hirdetményben az adósi ingatlan becsértéke 2.800.000.000,- forint összegben határozták meg. A felszámoló megküldte a hitelezők részére a harmadik pályázati hirdetmény tervezetét, melyben az ingatlan becsértékét és a minimálárat 890.000.000,- forintban rögzítették. A pályázati hirdetmény nem jelent meg a Céglőnyben, ennek oka az volt, hogy hitelezői választmány a hirdetmény tervezetét nem fogadta el, a hitelezői választmány elnöke közjegyzői eljárás keretében készített egy ingatlanforgalmi szakértői véleményt, mely az ingatlan piaci értékét 2021. április 21-én 3.548.398.253,- forintban állapította meg, tekintettel a felszámoló a hitelezői választmány javaslatára elfogadta az újonnan kiírt pályázatban a becsértéket 3.550.000.000,- forintban jelölte meg.

A jelzálogjogosult hitelező kifogást terjesztett elő a Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján a felszámoló jogszabálysértő intézkedése miatt, sérelmezte, hogy a felszámoló az általa beszerzett értékbecslés alapján készített pályázati hirdetményt visszavonta és elfogadta a hitelezői választmány javaslatát és a becsértéket ebben a 3.548.398.253,- forintban határozta meg. Azért is sérelmezte a beszerzett szakvéleményt, mivel a likvidációs értéket nem határozta meg. Hivatkozott a 237/209. (X.20.) Kormányrendelet 4. §-ának (2) bekezdésére és a Kúria Gfv.30.148/2010/7. számú határozatára, mely szerint a becsérték nagyságával egyet nem értő hitelező a Cstv. 51. §-ának értelmében kifogást terjeszthet elő a felszámolási eljárásban. Indítványozta szakértő kirendelését a becsérték megállapítására.

Az elsőfokú bíróság a kifogást a Cstv. 51. § (3) alkalmazásával elutasította, úgy ítélte meg, hogy a becsérték felülvizsgálatára kizárólag a Cstv. 49. § (2) bekezdése szerinti Cstv. 5/A. §-ában előírt rendben megállapított hitelezői választmány, vagy ennek hiányában a hitelezői képviselő kezdeményezésére kerülhet sor. Megállapította, hogy hitelezői választmányt alakítottak a hitelezők a becsérték felülvizsgálatára a hitelezői választmány szakértő kirendelését a bíróságnál nem kezdeményezte a kifogásoló hitelező nem tagja a választmánynak, ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kifogás előterjesztésének a becsérték felülvizsgálatával kapcsolatban jogosultsága nincs, ezért a becsérték megfelelése körében szakértő kirendeléséről sem dönthetett.

A fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően foglalt állást abban a kérdésben, hogy a Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján kifogás keretében az adós ingatlanvagyonának pályázati vagy árverési formában történő értékesítése során az értékesítésre kerülő ingatlan becsértékének felszámoló általi meghatározása olyan felszámoló intézkedése, amellyel az érdekelt hitelező kifogással támadhat, tehát jogosult-e a felszámoló által megállapított becsérték felülvizsgálatára? A Cstv. 49. § (2) bekezdését értelmezve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Cstv. hitelezők részére biztosított általános kifogásolási jogon túl a hitelezői választmány részére **többletjogosítványt** biztosít a Cstv. 49. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a becsérték felülvizsgálatára, amely időben korábban kerül sor, mint az 51. §-on alapuló kifogás előterjesztése. A pályázati felhívás megszövegezése előtt biztosítja a többletjogot a választmánynak az észrevételezésre és a szakértő kirendelés kezdeményezésére, ez nem kizáró körülmény az egyes hitelezők jogosultsága tekintetében. A hitelezők részéről elmulasztott kifogás jogvesztéssel jár. [Fővárosi Ítélet tábla 11.Fpkhf.43.572/2022/4. számú végzés]

A bírói gyakorlatban nem volt egyértelmű, hogy az adós ügyvezető az ellene kezdeményezett Cstv. 33/A. § (1) bekezdésébe foglalt perre tekintettel előterjeszthet-e kifogást?

A Fővárosi Ítélet tábla 11.Fpkhf.43.996/2018/6. számú végzésében kifejtette, hogy ha nem az adós, vagy a hitelező, hanem harmadik személy, mint sérelmet szenvedett fél terjeszti elő a kifogást, szükséges annak a vizsgálata is, hogy a harmadik személynek van-e eljárásbeli legitimációja. Az adott ügyben az elsőfokú bíróság vizsgálta ugyan, hogy a kérelmező élhet-e a kifogás jogintézményével, mint az adós ügyvezetője, azonban arra a következtetésre jutott, hogy mivel az adott társaság a Cstv.

33/A. §-ára alapított, az ügyvezető felelősségének a megállapítása iránt pert indított a kérelmező ellen ez alapot ad arra, hogy a felszámolási bíróság a kifogásolási eljárásban őt sérelmet szenvedett félnek minősítse és a fenti körülmények megalapozzák a kifogásolási eljárásbeli legitimációját. A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság fenti következtetését, mert az ügybeli legitimáció a fél és az ügy, jelen esetben a kifogásolási ügy tárgya közti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik. Megjegyezte, hogy az eljárásbeli legitimáció hiányában a kérelmet érdemben kell elutasítani, az eljárásbeli legitimáció körében tehát nem a felelősség megállapítási per megindításának ténye, hanem a hitelezői követelés nyilvántartásba vételének ténye kell, hogy közvetlen okozati összefüggésben álljon a volt vezető tisztségviselő valamilyen anyagi jogával akképpen, hogy annak sérelme vagy jogsérelem veszélye fennálljon, a fél és az ügy tárgya közötti közvetlen anyagi jogi kapcsolat az ítéltábla véleménye szerint önmagában megállapításra irányuló perindítás nem teremti meg. A határozat rámutatott arra, hogy a bíróság a kifogásban a felszámoló intézkedésének csódtörvényi megfelelőségét vizsgálja, az 51. §-ba foglalt eljárás nem alkalmas arra, hogy az érintett hitelezői igény jogalapjának és összegszerűségének megalapozottságát derítse fel a bíróság. Ezt támasztja alá a Legfelsőbb Bíróság EBH2010. 2154. számú döntése is.

Az adós nevében a Cstv. 8. § (1) bekezdésben meghatározott szervek képviselője terjeszthet elő kifogást, ami azt jelenti, hogy az adós nevében a tulajdonosi szervek képviselője nyújthatja be a kifogást, ami nem minden esetben az adós még működő vezető tisztségviselője, lehet más személy is. A bíróságnak a képviseleti jogosultságot körültekintően vizsgálni kell. A kifogásolási jog az adós tulajdonosát, tagját alapvetően nem illeti meg, sérelmet szenvedett félként közvetlen kapcsolatot vár el a gyakorlat. Az adós tagja közvetlen jogi érdek hiányában kifogás előterjesztésére nem jogosult. [Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.289/2014/2.]

A Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.208/2019/3. számú határozatában kifejtette az adós tagja által előterjesztett kifogással összefüggésben, hogy az a körülmény, hogy a kifogás előterjesztő harmadik személy félnek minősül-e, az ügy érdemére tartozó kérdés, azt érdemben kell vizsgálni. A vizsgálat eredményeképpen érdemben kell döntenet, a perbeli legitimáció eljárásjogi kérdés a jogszabály az anyagi pozíciójával nevezi meg a felet, ilyen a hitelező, az adós és a felszámoló, a jogilag érdekelt harmadik fél pozíciója nincs egzakt módon pontosan körülírva, határozatlan az anyagi érdekre való

utalás megfogalmazás. **Az anyagi jogi érdek feltételezi a kifogás érdemi vizsgálatát a jogi érdekeltség és a kifogás tartalma nem választható el annak együttes vizsgálata szükséges.**

A kifogás tartalmát is vizsgálni kell ahhoz, hogy a jogi érdekeltség konkrét fennállása kérdésében ahhoz, hogy a jogi érdekeltség konkrét fennállása kérdésében állást lehessen foglalni. Ezért a bíróság által alkalmazott érdemi vizsgálat nélküli, eljárási okból történő megszüntetés téves álláspont.

Az irányadó tényállás alapján az adós egyszemélyes korlátolt felelősségű tagjának a Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján előterjesztett kifogását az elsőfokú bíróság elutasította, mely arra irányult, hogy az elsőfokú bíróság a hitelező jogfenntartásos követelését vizsgálja felül és utasítsa el, kötelezze a felszámolót, hogy az adós felajánlott 376.581,- forint hitelezői követelés teljesítését a kifogás előterjesztőtől fogadja el és kötelezze a felszámolót a folyamatban lévő értékesítés felfüggesztésére, visszavonására az adós egyéb vagyontárgyai értékesítésének mellőzésére és a felszámolás befejezésére, a fennmaradó vagyon kifogásolónak való kiadására.

Az elsőfokú bíróság a kifogást elutasította, a Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.836/2020/4. számú végzésével a határozatot helybenhagyta, ebben kifejtette, hogy az adós felszámolásának kezdő időpontjával megszűnnek a tulajdonosoknak (kifogásolónak) az adóssal kapcsolatos külön jogszabályban meghatározott korábbi jogai, így megszűnnek a vagyoni jogokat érintő döntési és a gazdálkodás eredményéből való részesedési jogosultságai is. [Cstv. 34. § (1) bekezdés]

Mindezekre tekintettel a kifogásolónak az adóssal szembeni korábbi (felszámolás kezdete előtti) jogviszonyából eredően **nem áll fenn olyan joga, amely a kifogás benyújtásának időpontjában ténybeli alapot szolgáltat az adós vagyontárgyainak értékesítését és kötelmi jogait érintő kifogás érvényesítésére**, míg a kifogásoló a Cstv. 61. § (4) bekezdése szerint a felszámolási eljárás befejezésével a jogában keletkező jogainak veszélyeztetésén túl egyéb jogot, jogos érdeket nem jelölt meg. A polgári eljárás az alanyi jogok védelmének hatósági kényszer útján biztosított eszköze, a felszámolás célját a csődtörvény 1. § (3) bekezdése határozza meg, ezért a felszámolási eljárás elsősorban a hitelezők fennálló vagyoni védelmét szolgálja. A felszámolási eljárás befejezésével elérhető részesedési várakozás nem biztosíthat alapot arra, hogy a kifogásoló, mint harmadik személy az adós és a felszámolási eljárással védeni kívánt hitelező jogviszonyát alakító kérelmet terjesszen

elő, ezért a felszámolás befejezésével keletkező jogok előzetes megóvására irányuló magánérdek a Cstv. 51. § (1) és a 6. § (4) bekezdése alkalmazása szempontjából a felszámolási eljárásban még abban az esetben sem tekinthető a polgári jog által védett érdeknek, ha az adós vagyonának értéke előreláthatóan meghaladja a hitelezők követeléseinek összegét.

A Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.047/2021/4. számú határozatában, - amelyet egy becsértékkel kapcsolatos kifogásban hozott - az elsőfokú elutasító döntésével szembeni fellebbezés nyomán járt el, rámutatott arra, hogy az adott felszámolási eljárásban nincs hitelező, a kifogásolót, aki az adós tagja, közvetlen részesedési jog illeti meg az adós felszámolása után fennmaradó vagyonára. **A kifogást megalapozó jogi érdek fennáll abban az esetben, ha az érdekelt törvényi rendelkezés kifejezetten, vagy rendeltetése szerint védi az érintettet.** Az adós tagjának a felszámolás után fennmaradó vagyonból való részesülését a Cstv. és a Ptk. rendelkezései biztosítják, ezért a kifogásokat a felszámolási vagyonnak a forgalomban elérhető legnagyobb áron való, továbbá a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő eljárás keretében zajló értékesítése - az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben - közvetlenül jogi érdeke fűződik, ezért az elsőfokú végzés megváltoztatása mellett lehetőséget látott arra a másodfokú bíróság a Cstv. 6. § (4) bekezdés, 51. § (1) bekezdése alapján, hogy a kifogás előterjesztő a nyilvános értékesítéssel összefüggő felszámolói intézkedést kifogással támadja.

Harmadik személy, mint kifogás előterjesztő, akinek jogát vagy jogi érdekét érinti a felszámoló tevékenysége vagy mulasztása. Például a felszámolási pályázaton résztvevő ajánlattevő [BDT2006. 1311.] részéről benyújtott kifogás esetén a bíróságok szigorúan vizsgálják a közvetlen anyagi érdek fennállását. [Szegedi Ítéltábla Fpkhf.30.212/2014.]

Kérdésként vetődik fel, hogy ki tekinthető sérelmet szenvedett félnek a kifogásolási eljárásban?

A Cstv. 6. § (4) bekezdése határozza meg a fogalmat, ha a felszámoló tevékenysége vagy mulasztása miatt benyújtott kifogás elbírálása harmadik személy jogát is érinti, ő is ennek minősül. Az a hitelező, akinek követelését a felszámoló kiegyenlítette, már nem jogosult hitelezői minőségben kifogást előterjeszteni.

A fentebb kifejtettek alapján az adós tagját, tulajdonosát a kifogásolási jog alapvetően nem illeti meg, mert sérelmet szenvedett fél esetén közvetlen kapcsolatot vár el a gyakorlat. Ha olyan kifogás van folyamatban, amelynek szükségképpen anyagi érdeki kihatása lehet harmadik személyre, érinti anyagi jogosultságát, ő is félnek minősül. Ezt fejtette ki a Szegedi Ítéltábla fent hivatkozott határozata.

A bírói gyakorlat szűkítette a kifogás előterjesztési jogosultságot. [EBH2001. 550. jogeset]

Az adós vagyontárgyait megvásárolni szándékozót ez a jog nem illeti meg, nincs értékelhető jogi kapcsolat közte és az adós között. [BH2003. 294. jogeset]

A közelmúltban egy kifogás során a pályázati hirdetményt támadta kifogással a pályázni szándékozó ugyanakkor a pályázaton való részvételre jogosító befizetési licitdíjat nem fizette meg és a befizetés határideje letelt, így kérdéses, hogy jogosult-e kifogás előterjesztésre a pályázati hirdetménnyel kapcsolatban?

A BDT2015. 3075. számú határozata „létező jogi érdeknek” tulajdonít jelentőséget. Ezt a követelményt a Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.40.289/2017/2. számú döntése és a BDT2003. 2031. számú határozata pontosította, mely szerint a kifogás előterjesztő a döntés által felszámolás alatt jogokat szerezhet, vagy kötelezettségtől szabadulhat, ez lényeges körülmény. Elképzelhető, hogy a Cstv. 28. § (2) bekezdés f) pontja szerint 40 napos határidőt elmulasztó a 180 napos jogvesztő határidőben igényét bejelentő hitelezőnél nem lát lehetőséget a kifogás előterjesztésre a bíróság a keresetösségi jog hiánya miatt. A felszámolási eljárásban a bejelentett hitelezői igényekre tekintettel a kifogás eredményessége nem érintené őt érdemben.

Ezzel szemben a joggyakorlatban eltérő álláspontra helyezkedett a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.443/2010/7. számú döntésében, ahol a kifogásolási jogát megalapozottnak találhatók, ha volt olyan vagyontárgya az adósnak, amelyből kielégítést kaphat a hitelező. Elegendőnek látta potenciális érdeksérelmet a felszámolási eljárás további menetében az esetleges vagyonrendezési eljárásban történhetnek olyan események, amelyek a hitelező érdeksérelmét utólag közvetlenné tehetik, például az adósnak kielégítési lehetőséget nyújtó újabb vagyontárgya válik ismertté. A másodfokú

eljárásban fellebbezési jogosultak köre korlátozott, közvetlen jogi érdekelten rendelkező harmadik személy, vagy bejelentett és visszaigazolt hitelezői igényrel rendelkező is csak abban az esetben terjeszthet elő fellebbezést, ha a kifogást ő terjesztette be. [Cstv. 51. § (4), BH2007. 345.]

A Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.372/2020/3. számú határozata értelmében a kifogás előterjesztő, mint bérlő terjesztette elő a kifogást, abból az okból sérelmezte a felszámoló intézkedését, hogy az adós vagyontárgyának értékesítésére vonatkozó pályázati hirdetményben nem nyújtott tájékoztatást az értékesítés során a határozott idejű bérleti jogviszonyról és személyét megillető elővásárlási jogról. Az elsőfokú bíróság a kifogást a jogi érdekeltség hiánya miatt elutasította, utalt arra, hogy a kifogás nem öncélú jogvédelmi eszköz, **nem vehető igénybe egy esetleges később bekövetkező jogsérelem elhárítási céljából.** A felszámoló intézkedése nincs kihatással a kifogás előterjesztő személy bérlői jogaira, ugyanis nem a pályázat tartalmától függ, hogy a bérlő a bérleti szerződés alapján őt megillető jogait gyakorolhatja-e, emellett a kifogás előterjesztő bérlő a pályázat eredményétől függetlenül jogosult igénybe venni az új tulajdonossal, mint bérbeadóval szemben a Ptk. szerint őt megillető jogvédelmi eszközt. Az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság helybenhagyta.

5.3. A kifogás elbírálására irányadó eljárási szabályok

5.3.1. A felszámolási kifogás jogi szabályozása

A kialakult bírói gyakorlat akként foglalt állást, hogy a kifogásra a Pp. keresetlevélre vonatkozó szabályai, Pp. 178. § nem alkalmazható, jogorvoslati jellegű eljárás jogi intézménye jellege miatt.

A Kúria kifogás előterjesztésére megengedett 8 napos határidő jogi természete tárgyában meghozott 2/2015. Polgári Jogegységi Határozatban kiemelte, hogy a felszámoló jogszabálysértő intézkedése, illetve mulasztása elleni kifogás előterjesztésére megengedett 8 napos határidő eljárásjogi határidő.

A Csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi XLIX. törvény 26. § (1) bekezdése a kifogás előterjesztési határidőt 15 napra módosította 2017. július 1. napjától.

A kifogás szemben a keresetlevéllel „perbeli”, azaz eljárásbeli cselekmény.

A Debreceni Ítéltábla 2018. június 8-án tartott tanácskozásán arra a következtetésre jutott, hogy nem kötelező a jogi képviselő, ezért a Pp. 176. § (1) bekezdés l) pontja nem alkalmazható. Hiányos tartalmú kérelmekre a Pp. 115. § (1) és (2) bekezdés rendelkezései az irányadók.

A Kúria álláspontja szerint a kifogás csak ügyviteli szempontból eredményezi az új ügy megindulását, a kifogás a felszámoló intézkedése vagy mulasztása elleni jogorvoslati eszköz, így a kifogásolási eljárás az egységes felszámolási eljárás része.

A keresetlevél tartalmi kellékeire vonatkozó előírások ezért a két jogintézmény eltérő rendeltetésére figyelemmel sem alkalmazhatók.

A kifogásra az alapügy indulása kori Polgári perrendtartási szabályokat kell alkalmazni.

A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2022. (VIII.1.) IM rendelet (BÜSZ) 6. § 4. pont szerint a felszámolási ügyben a ... kifogás kizárólag a bírósági ügyvitel szempontjából önálló ügy.

A Cstv. 51. §-ából levezethető, hogy a kifogás kötelező tartalmi kellékei; a sérelmezett felszámolói intézkedés vagy mulasztás megjelölése; annak a megjelölése, hogy az intézkedést vagy mulasztást miért tartja jogszabálysértőnek a kifogás előterjesztő, a jogszabálysértés indokainak előadása; amibe beletartozik e vonatkozásban a lényeges tények és azok bizonyítékainak a közlése, a jogi érvek előadása és a bíróság döntésére irányuló határozott kérelem.

A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat Elemző Csoport 2016.El.II.JOG.G.1. összefoglaló véleményét⁵ 2017. február 6-án fogadták el és a Cstv. VI. számú Novella megváltoztatta a Cstv. szövegét és az 51.

⁵ Az Összefoglaló véleményben két eltérő álláspont megtalálható <http://lb.hu/hu/hu/joggyakorlat-elemzo-csoport-osszefoglaloi>.

A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás körében sokáig bizonytalan volt a joggyakorlat abban a kérdésben, hogy a felszámoló a saját nevében jár-e el, vagy az adós nevében, annak törvényes képviselőjeként. Erre az elméleti kérdésre adandó válasznak az volt a gyakorlati jelentősége, hogy a kifogás alapján indult eljárással kapcsolatos költségeket - a kifogásnak helyt adó határozat esetén - ki viselje: az adós vagy a felszámoló. A felszámoló elszámolhatja-e felszámolási költségként a kifogás alapján indult eljárással kapcsolatos költségeket.

§ (1) bekezdése alapján már kifejezetten a felszámolóval szemben kell benyújtani a kifogást. [Cstv. 83/R. § (1) bekezdés]

5.3.2.A felmentett felszámoló intézkedéseiért az új felszámoló mennyiben felel?

Előfordul, hogy egy kérdésben, ha egy folyamatban lévő felszámolási eljárásban új felszámolót jelölnek ki, a felmentett felszámoló felmentése előtt pedig kifogást nyújtottak be és ennek elbírálása áthúzódik a felmentést követő időszakra.

Ebben a kérdésben a Fővárosi Ítéltábla több döntésében állást foglalt. Elvi élel fejtette ki, hogy a felmentett felszámoló helyébe lépő új felszámoló eljárási pozíciójával kapcsolatban hogyan értelmezhető az új felszámoló eljárási helyzete a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogásnál.

A Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.2016/2018/4. számú határozata értelmében a Cstv. 6. § (4) bekezdése alapján a felszámolási eljárásban félnek kell tekinteni: az adóst, a hitelezőt, a felszámolót, de a felmentett felszámoló nem tekinthető félnek a felszámolási eljárás során. A Cstv. 27/A. § (1) bekezdése alapján a felmentett felszámoló haladéktalanul átadja az új kirendelt

[Ennek azért volt jelentősége, mivel a felszámolóként kijelölt gazdasági társaság saját személyében, mert kötelezettségének teljesítéséért köteles helyt állni akkor, ha az adósnak nincs akkora vagyona, amely a felszámolási költségeket fedezné.

A Kúria több határozatában kifejtett álláspontja szerint a felszámoló nyilatkozata főszabályként az adós képviselője által tett nyilatkozatként értelmezhető olyan esetben is, ha a jogszabálysértő tevékenységet, vagy mulasztást támadja kifogással a sérelmet szenvedett fél.

A felszámolási eljárásban a felszámoló akkor rendelkezik saját személyében a fél jogosítványával, amikor a felszámoló és az adós érdekellentéte miatt a felszámoló nem járhat el az adós képviseletében.

(Így például a felszámolóval szembeni bíróság kizárása, a felszámolói díj megállapítása, a felszámoló felmentése körében.) Ekkor a felszámoló szervezet önmagában jogosítható, illetve növelhető és ő jogosult jogorvoslati kérelem előterjesztésére. [EBH2015. 624., BH2014. 54., BH2013. 313.]

Az adós vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot a felszámolás tartama alatt a Cstv. 34. § (2) bekezdése szerint csak a felszámoló tehet - az adós - mint önálló jogi személy, elkülönítve a tagjaitól - csak a felszámoló által képviselten jelenhet meg a gazdasági, illetve a bírósági eljárásokban.

A 2014. május 21-23-án megtartott civilisztikai kollégiumvezetők tanácskozásán az a többségi álláspont alakult ki, hogy a Cstv. 51. §-a alapján benyújtott kifogás folytán indult eljárásban mindig saját személyében a felszámoló a fél, mert az ő jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ellen terjeszhető elő kifogás. [BH2014/9.V.2.]

A Fővárosi Ítéltábla felszámolási ügyeket intéző tanácskozásai 2015. november 2-án tartott szakmai értekezletén azt az álláspontot alakították ki, hogy a Cstv. 51. §-a szerinti a felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása miatt igénybe vehető jogorvoslati eljárásjogi szabály, ugyanakkor a felszámoló képviselői minőségét meghatározó rendelkezés [Cstv. 27/A. § (12) bekezdés] nem az anyagi csődjoghhoz tartozik, így nem is vonatkoztatható a Cstv. 51. §-ára. A felszámoló képviselői minősége szükséges, hogy az adós külső anyagi jogviszonyaira az adós nevében jognyilatkozatot tehessen a Cstv. 34. § (2) bekezdése alapján.

Erre utal a Cstv. 51. § (3) bekezdésének a megfogalmazása is. /A felszámoló intézkedését semmisíti meg a bíróság és kötelezi az adós vagyonába való megfizetésre./

A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-elemző Csoport 2016.El.II.JOG.G.1. számú összefoglaló véleményében tükröződik a két álláspont.

Ítéltáblai megközelítés értelmében fél a felszámoló az eljárásban, az ellenérdekű fél költségeinek a megfizetésére a felszámolót kell kötelezni, eredménytelen kifogás esetén a felszámoló az eljárási költségek jogosultja.

A jogi képviselő részére a felszámoló szervezet törvényes (szervezeti) képviselője adhat meghatalmazást, jogegységi eljárásra és a Cstv. módosítására tettek javaslatot.

A Kúria fenntartotta a korábban részletezett álláspontját - a Cstv. 51. § (3) bekezdése olyan tartalmú módosítását tartották volna helytállónak, hogy megalapozott kifogás esetén a költségeket a Cstv. 57. § (2) bekezdés c) pontja szerint kell elszámolni, azonban a felszámoló súlyos mulasztása, vagy kirívóan jogszabálysértő intézkedése esetén a felszámoló szervezet kötelezhető a költség viselésére.

felszámolóknak az adós iratanyagát, vagyonát, az adós jogügyleteiről és a folyamatban lévő eljárásokról tételes kimutatást készít; 15 napon belül átadó mérleget készít és nyilatkozik arról, hogy az átadó mérleg az adós vagyoni helyzetéről valós és megbízható képet ad, valamint az átadó mérleget megküldi a hitelezőknek, jóváhagyásra megküldi a bíróságnak. Az új felszámoló ilyen esetben különleges helyzetben van, mert a felmentett felszámoló korábbi tevékenységét is felül kell vizsgálni szükség esetén, a felszámolóváltás nem eredményezhet olyan helyzetet, hogy a sérelmet szenvedett fél a Cstv. 51. §-ában írt kifogást a felszámoló felmentése esetén ne terjeszthesse elő, illetve a kifogásolási eljárás folytatását a felszámolóváltás megakadályozza. A kifogás jogintézménye elsődleges célja nem az éppen eljáró felszámoló felelősségre vonása, hanem egy jogszabálysértő felszámolói intézkedés megsemmisítése és jogszerű eljárás biztosítása. A kifogás olyan jogvédelmi eszköz a sérelmet szenvedett félnél, amely független attól, hogy az adós társaságot éppen melyik felszámoló képviseli.

Lényegesebb, hogy a Fővárosi Ítéltábla továbbra is fenntartotta a 11.Fpkhf.44.275/2015/3. számú végzésében kifejtett azon álláspontját, mely szerint a kifogásolási kérelem megalapozottsága esetén a bíróságnak az intézkedésre kötelező rendelkezését a megváltozott körülmények figyelembevételével kell meghoznia. **Vizsgálandó, hogy a felszámolóváltásra tekintettel a kifogásnak mely része vonatkozásában hozható döntés, ez azt jelenti, hogy korábban kijelölt felszámoló jogerősen intézkedett, a döntés időpontjában eljáró felszámoló az, aki kötelezhető a jogsértő intézkedés korrigálására, az új jogszabályoknak megfelelő intézkedés megtételére.** A kifogásnak az a részre, amely az adós vagyónára történő visszafizetésére kéri kötelezni a **felszámolót**, ilyen esetben **nem teljesíthető**, mert a felmentett felszámoló a felszámolási eljárásban nem fél, ily módon nincs lehetőség arra, hogy a felszámolási ügyben eljáró bíróság a felmentett, jelen felszámolási eljárásban eljárási legitimitációval nem rendelkező felszámolói társaságot kötelezze, hogy jogosulatlanul kifizetett összeget az adós vagyónába fizesse vissza, amennyiben a jogsértése megállapítást nyert. Az új felszámoló nyilvánvalóan nem követhet el a hitelező által sérelmezett jogsértést, nem követhette el a hitelező által sérelmezett jogsértéseket, ezért ő sem kötelezhető az adós vagyónába történő visszafizetésre. Jogszabály nem teszi lehetővé a felmentett felszámoló kifogásolási eljárásba történő bevonását, az esetleges marasztalás érdekében, az új felszámoló a bíróság döntése alapján köteles új elszámolást készíteni.

A Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.109/2021/10. számú határozata ugyancsak foglalkozott a felmentett felszámoló jogi helyzetével a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás során. A felszámoló és az adós, valamint az eljárás további alanyi közötti jogviszony a Cstv. 27/A. §-a értelmében a bírósági eljárás cselekménye keletkezteti, amint az ítéltábla kifejtette és a Cstv. által meghatározott esetekben ugyancsak a bíróság szünteti meg, ezért a felszámoló jogállása a felmentéssel megszűnik.

Mindezekre tekintettel a felmentett felszámoló a Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján indított eljárásban a kötelezettsége alól történő felmentésének időpontjáig terjedő időpontig tekinthető félnek, így ebben az eljárásban vele szemben az **51. § (5) bekezdése értelemszerűen nem alkalmazható, jogállásának megszűnése után a felszámolási költségként elszámolt összeg az adós vagyonába történő megfizetésére** a Cstv. 51. § (3) bekezdése szerint nem kötelezhető, jogállásának megszűnéséhez - egyebek között az a jogkövetkezmény is fűződik, hogy az adós vagyonába történő megfizetés felszámolási eljárásban vele szemben már nem kényszeríthető ki, következésképpen ebben az eljárásban kért rendelkezés nem is végrehajtható, így a kifogásoló kérelme a felmentett felszámolóval szemben nem teljesíthető.

A Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján indított eljárásban félként nem az adós, hanem a felszámoló jár el. A kifogás előtt tett intézkedés hatálya függetlenül a felszámoló személyében bekövetkezett változástól, az adósra, a hitelezőre, valamint a kijelölt új felszámolóra és minden további eljárási cselekménynél változatlanul kiterjed. A felmentett felszámoló eljárásjogi és kötelezettsége már kizárólag azokra az eljárási cselekményekre korlátozódnak, amelyek a felmentését és az ehhez kapcsolódó jogait, kötelezettségeit érintik [Cstv. 27/A. § (10) (11) bekezdése], ezért a felmentett felszámoló jogállásának megszűnésétől kezdődően a kifogással érintett intézkedés és a helyébe lépő új felszámolót és az új felszámoló eljárási pozícióját az eljárás további alanyait (adóst, hitelezőt és egyéb érdekelt személyeket) jogosítja és kötelezi. Az új felszámoló eljárási pozícióját a bíróság kijelölése keletkezteti és ettől kezdődően a Cstv. 6. § (4) bekezdése alapján félként jogosult és köteles eljárni.

A kifogásoló helyesen hivatkozott ebben az ügyben arra, hogy a felmentett felszámoló intézkedésének és az ellene benyújtott kifogásnak a hatálya az eljárásban résztvevő személyekre, valamint a kijelölt új felszámolóra is változatlanul kiterjed.

Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően kötelezte a felszámolót új elszámolás készítésére. A döntésben arra is rámutatott az ítélőtábla, hogy az újonnan kirendelt felszámoló a Cstv. szabályainak megfelelően az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható gondossággal köteles eljárni [Cstv. 54. § (1) bekezdés] és a korábban felmentett felszámoló magatartásáért saját személyében nem köteles eljárni, ezért a Cstv. 51. § (3) bekezdésének érintett rendelkezése arra nem biztosítana felhatalmazást, hogy a felmentett felszámoló jogellenes magatartásával összefüggésben jogsértő magatartást tanúsításához mérten később kirendelt felszámoló vagyoni helytállásra kötelezze, az nem rendelhető el.

A Fővárosi Ítélőtábla 12.Fpkhf.43.967/2016/2. számú határozatában határozottan kimondta, hogy az adott esetben nincs helye a felmentett felszámoló visszafizetésre kötelezésének, mivel időközben történt felmentése miatt az eljárásban a Cstv. 6. § (4) bekezdése értelmében már nem minősül félnek és a kifogásolási eljárásban csak az eljárásban résztvevőkre kiható döntés hozható.⁶

A fentiekből következően a felmentett felszámoló által elkövetett jogszabálysértés és mulasztás jogkövetkezményeként az új felszámoló az adós vagyonába való megfizetésre nem kötelezhető.

5.3.3. Egyik hitelező mennyiben kifogásolhatja a másik hitelező besorolását?

Számos vitára adott okot, hogy az egyik hitelező támadhatja-e kifogással a másik besorolását?

A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.086/2009/4. számú döntésében az EBH2010. 2154. szám alatt jelent meg, elvi élel hangsúlyozta, szögezte le, hogy minden hitelezőnek joga van kifogásolni a vele egy sorban, vagy előző sorrendben besorolt hitelező követelésének besorolását támadhatja, a kifogás csak akkor lehet eredményes, ha a felszámoló nyilvánvaló jogszabálysértéssel fogadta el és sorolta be a bejelentett hitelezői igényt.

⁶ Rápolti Barbara: A felszámoló felmentése körében felmerült jogalkalmazási problémák (Céghírnök 2017/8. 12-14. oldal)

A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása (2015.) is megerősítette, „quasi” kényszerű pertársaság jön létre a hitelezői igény nyilvántartásba vétele miatt támadott felszámoló és a támadott igénnyel rendelkező hitelező között.

A Budapest Környéki Törvényszék egyik kifogásban hozott határozata nyomán, amelyet a jelzálogjogosult hitelezők terjesztettek elő, az adós ingatlanára társasházi lakásokra szerződéssel rendelkező hitelezők igényének befogadása miatt arra mutatott rá a Fővárosi Ítéletábrla 15.Fpkhf.43.537/2021/6. számú határozatában, hogy a kifogásolási eljárás nem az alapeljárástól független, önálló eljárás, hanem azon belül ügyvitelileg is elkülönült sajátos jogorvoslati eljárás, amelyre a felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ad alapot. A felszámoló hitelezői igény besorolásra (nyilvántartásba vételre) vonatkozó intézkedése az érintett hitelezők vonatkozásában elsősorban eljárási jogot keletkeztető, a hitelezői minőséget és egyezség esetén a szavazati jog mértékét konstruáló jogi aktus, ugyanakkor ez ad alapot a hitelezői igény kielégítésére vonatkozó felszámolói vagyomból való részesedésre is. A felszámolási eljárás sajátosságaiból adódóan az adóssal szembeni - a felszámolási vagyonnal szembeni pénzkövetelésben konkretizálódó - jogérvényesítés a felosztható vagyomból való részesedés igénye a hitelezői igény nyilvántartásba vételén keresztül valósul meg akkor is, ha anyagi jogi igénynek az érvényesítése már megindult az adós ellen a felszámolás kezdő időpontja előtt indult per, vagy a felszámolás kezdő időpontját követően indítható (munkaügyi vitatott igény perbeli elbírálása) perben történik; a kifogás tárgyában való döntés - az eljárás jellegéből fakadóan - a Cstv. 51. § (3) bekezdése alapján az érintett hitelezőkre az eljárásban való részvétel nélkül is kiterjedne, ezért a kifogás elbírálásakor az eljárásba félként kell bevonni azokat a hitelezőket, akiknek a nyilvántartásba vételéről a bíróság dönt. Az érintett hitelezők bevonásával lehet ugyanis hatékonyan biztosítani, hogy a hitelezők bejelentett igényük nyilvántartásba vétele mellett - a felszámoló intézkedését támogató - érveiket, bizonyítékaikat felhozzák, a velük szembeni kérelemnek a felszámoló kötelezésének tūrésére kell irányulnia; éppen a kifogásolási eljárásban való részvételük és tūrésre kötelezésük zárja ki, hogy az érintett hitelezők ezt követően újabb kifogást terjesszenek elő.

E jogi álláspont tükröződik a Kúria Gfv.VII.30.274/2017/4. számú határozatában is, amelyben a Kúria arra is rávilágított, hogy a nemperes eljárásban a „pertársaság” fogalmát annak lényegi rendelkezései alapján - a pertársaság tagjainak a jogai és kötelezettségei tekintetében kell figyelembe venni,

továbbá a bíróság erre irányuló rendelkezése az érintett hitelezői igényét jogalap és összecszerűség tekintetében is a „res iudicata” következményével határozza meg.⁷

5.3.4. Vitatott kérdés, hogy meg lehet-e változtatni a kifogást.

A BH2001. 491. számú döntése az irányadó, a másodfokú eljárásban nem lehet megváltoztatni a kifogást. Az elsőfokú eljárásban a határidő megtartott, megváltoztatható, pontosítható, például a Cstv. 49/D. § (1) bekezdése szerinti értékesítés elszámolását sérelmezi a fél, de a kifizetés már megtörtént, a levont tételek vonatkozásában kérheti az új elszámolásra kötelezés helyett az adós vagyonába való megfizetést.

Ki lehet-e terjeszteni a kifogást új intézkedésekre?

A BH2001. 491. számú jogesete alapján a hitelező által előterjesztett több kifogás közül az elsőfokú bíróságnak csak azok tárgyában kell döntenie, amelyeket a hitelező az eljárás során fenntartott. Arra pedig nincs jogszabályi lehetőség, hogy a hitelező a fellebbezési eljárás során új kifogást vagy olyan kifogást terjesszen elő, amelytől az elsőfokú eljárás során elállt.

Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a Pp.-nek a kérelmező kötöttségére vonatkozó szabályai irányadók a kifogásolási eljárásban is és a bíróságnak ezzel a kifogással kell foglalkoznia, amelyet a kifogás benyújtó fenntartott, ha a többit változtatja, vizsgálni kell, hogy a megszabott 15 napos határidő eltelt, vagy nem a kifogásban tett nyilatkozat óta.

Nem új intézkedésre való kiterjesztésnek van helye, hanem a kifogás „pontosításának”.

A Fővárosi Ítéletábla 15.Fpkhf.43.145/2019/2. számú határozata kifejtette, hogy a Cstv. a kifogás kiterjesztését, illetve megváltoztatását nem teszi lehetővé, ezért mivel jelen ügyben a hitelező újabb beadványában mindig más és más felszámolói intézkedést jelölt meg a sérelem okaként, ezért helyesen érvelt az elsőfokú bíróság a határozat indokolásában azzal, hogy azok új kifogásnak

⁷ Muszalyi Róbert: Beavatkozó vagy kényszerű pertárs? (Céghírnök 2017/8. szám 3-4. oldal)

minősülnek, ebből eredően a bíróság a legelső beadványban előadott körülményeket vizsgálhatja az adott ügyben a kifogás körében.

A kifogásban több felszámolói intézkedés is sérelmezhető. (Pécsi Ítéltábla 2021. november 5-i tanácskozás emlékeztetője)

5.3.5. A kifogással nem támadható felszámolói intézkedések.

A bírói gyakorlat meghatározta azon nyilatkozatok körét, amelyek nem támadhatók kifogással.

Nem lehet kifogás tárgya vitás jogértelmezési kérdés [BH2002. 199. számú jogeset], ugyancsak nem lehet vitás a jogerős hatósági határozatnak a megállapítása, miszerint nem lehet kifogás tárgya a jogerős adóhatósági határozatnak az a megállapítása, miszerint az adójogi szabályok értelmében az adósnak a felszámoló által kifejtett felszámolás alatti tevékenysége gazdasági tevékenységnek minősül. [BDT2018. 3854. számú jogeset 2. pontja]

A felszámoló által az adós vagyonának értékesítése során kötött szerződést sérelmező hitelezőnek pert kell indítania az adós gazdálkodó szervezettel és a vevővel szemben. A szerződés kifogásolási eljárás keretében nem támadható. [EBH2002. 31.]

Ha a felszámoló az elővásárlási jog figyelembevételére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, keresettel támadható. [BH2002. 373.]

Birtokvita eldöntése sem lehet a tárgya. [BH2000. 220.]

Megállapításra irányuló igény nem érvényesíthető kifogásban. [BH1998. 396. jogeset]

Szerződés létrehozására vonatkozó igény sem. [BDT2017. 3773. jogeset]

Nem pénzkövetelésre az általános hatáskörű, illetékes bíróság előtt érvényesíthető. [BDT2012. 2691. jogeset]

Tulajdoni igény kifogásolási eljárásban nem érvényesíthető. [Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.011/2018/3. számú jogeset]

A bíróság a felszámoló intézkedését gazdasági okból nem vizsgálhatja felül. [Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.40.300/2015/5. számú jogeset]

Az adós törvényes képviselője a felszámoló nem utasítható peres és egyéb eljárás megindítására. [Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.145/2019/2. számú határozata]

A Cstv. 51. § szerinti kifogás, amely a felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása elleni jogorvoslati eszköz, nem alkalmas arra, hogy a felszámoló egy szerződéssel kapcsolatos nyilatkozatának megalapozottságát vizsgálja a bíróság. A szerződés létrejöttének, megszűnésének, érvénytelenségének megállapítása tekintetében általában peres bíróságnak kell eljárnia, a felszámolási eljárást lefolytató bíróság csak az adóssal szemben érvényesített hitelezői igények vonatkozásában vizsgálhatja a szerződéssel kapcsolatos ezen kérdéseket, azonban ez nem a kifogás, hanem a vitatott hitelezői igény elbírálása körébe tartozik. [Kúria Gfv.VII.30.313/2019/2.]

A Kúria Gfv.VII.30.257/2019/5. számú határozata rögzítette, hogy a Cstv. nem zárja ki a felszámolás alatt keletkezett, de még nem esedékes követelések bejelenthetőségét.

A Cstv. 51. § (2) bekezdése előírja, hogy a bíróság a kifogás felől soron kívül, de legfeljebb 30 napon belül határoz. Ez a határidő a bizonyítási eljárás időtartamával meghosszabbodik. Ha a kifogás elbírálása során a felek meghallgatása vagy egyéb bizonyítás felvétele szükséges, a bíróság a kifogásolt intézkedés felfüggesztését rendeli el. A felfüggesztő végzés ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

Az 51. § (3) bekezdésének rendelkezései szerint, ha a bíróság a kifogást megalapozottnak találja, a felszámoló intézkedését megsemmisíti, és az eredeti állapotot helyreállítja, vagy a felszámoló részére

új intézkedés megtételét írja elő, ellenkező esetben a kifogást elutasítja. Amennyiben a kifogás a felszámolási költségként való elszámolással függ össze, a bíróság erre irányuló kérelem esetén a jogellenesen felszámolási költségként elszámolt összegnek az adós vagyonába történő megfizetésére is kötelezheti a felszámolót.

A Cstv. 51. § (2) bekezdésének harmadik mondata szerint felfüggesztésre csak olyan esetben van szükség a kifogás alapján indult eljárásban, amikor a felszámoló intézkedésének folyamata a felszámolási eljárásban visszafordíthatatlan, vagy nehezen visszafordítható eredményre vezetne, melyet az intézkedés felfüggesztésével a bíróság megakadályoz.

A támogatás visszafizetésével kapcsolatos kifogásnál foglalt így állást a Kúria ezzel a tartalommal.

A kifogásról szóló bírói döntés vonatkozásában az eljáró bíróság rendelkezési lehetőségei- ennek következtében előterjeszhető kérelmek is - a törvény értelmében [Cstv. 51. § (3) bekezdés] korlátozottak.

4 eset:

1. az alaptalan kifogást elutasítja,
2. a megalapozott kifogás esetén pedig:
 - 2.1. a felszámoló intézkedését megsemmisíti és az eredeti állapotot helyreállítja,
 - 2.2. a felszámoló intézkedését megsemmisíti és a felszámoló részére új intézkedés megtételét írja elő,
 - 2.3. a fentiekén túlmenően, amennyiben a kifogás a felszámolási költségként való elszámolásával függ össze, az adós vagyonába való megfizetésre is kötelezheti a felszámolót. [Kúria Gfv.VII.30.147/2012/4.]

A Cstv. másutt ugyan, de szabályoz még egy következményt az eredményes kifogás esetében: a felszámoló felmentését, ami azonban csak súlyos és ismétlődő jogszabálysértés esetén alkalmazandó. [Cstv. 27/A. § (7) bekezdés]⁸

⁸ Németh Csaba: A felszámolási kifogásról (Gazdasági Jog 2016/1. 14-20. oldal)

A Debreceni Ítéltábla Fpkhf.IV.30.378/2019/2. számú határozatában aláhúzta, hogy a Cstv. 51. §-a szerinti kifogásolási eljárásban a felszámolót csak az adós vagyona vonatkozóan lehet valamely intézkedés megtételére kötelezni, kifogásolási eljárásnak nem lehet tárgya, hogy a felszámoló megsértette a Cstv. 54. §-ának (1) bekezdésében előírt gondossági kötelezettségét, mivel ennek vizsgálata csak a felszámoló ellen indított peres eljárásban van lehetőség. Kifogással támadható intézkedésnek nemcsak a felszámoló befejezett tevékenysége minősül, hanem az az írásban kifejtett egyértelmű közlése is, amely jogszabálysértő eredményre vezet, ezt szögezte le a Kúria Gfv.VI.30.393/2021/5. számú határozatában.

A kifogás tárgyában a bíróság érdemben csak elutasító, vagy a felszámoló intézkedését megsemmisítő és az eredeti állapot helyreállító döntést hozhat. [Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.306/2021/2. számú határozat]

Az irányadó tényállás szerint a hitelező kifogásában kérte, hogy a bíróság az eredeti állapot helyreállítása mellett semmisítse meg a felszámolónak az adós képviselőjében tett hozzájáruló nyilatkozatát az adós kizárólagos tulajdonát képező gödöllői ingatlanra vonatkozó magánszemély javára vételijog jogcímén fennálló ingatlannyilvántartásba való bejegyzéshez. Megítélése szerint a vételár 50%-ban kiterjedő beszámítással való kiegyenlítéséről nem győződött meg a felszámoló, hogy a vevő valóban megfizette a vételárat. Mulasztására irányuló jogszabálysértés, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdése alapján az adós és a magánszemély között vételi jogot alapító megállapodást a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerint nem támadta meg keresettel a felszámoló és a vételi jogot alapító szerződést azonnali hatállyal nem mondta fel. A kifogást elutasító döntést helyesnek tartotta az ítéltábla és hangsúlyozta, hogy a Cstv. 51. § (1) bekezdés szerinti kifogás a felszámolónak kizárólag a felszámolói tisztségéből, **a jogszabály által a számára speciálisan, ebben a minőségében előírt kötelezettségét megszegő, jogszabálysértő intézkedés vagy mulasztása ellen igénybe vehető jogintézmény.** A felszámoló polgári jogi jogviszonyban megtett nyilatkozatai, jogcselekményei - mint a jelen ügyben a kifogás tárgyává tett hozzájáruló nyilatkozata - szükségképpen kiterjednek a felszámolási eljárásban résztvevő feleken kívüli harmadik személyekre is, így ezek kifogással nem támadhatók. Az ilyen felszámolói intézkedéssel kapcsolatos jogviták rendezésére a jelen nemperes eljárás keretei nem nyújtanak teret, ezek elbírálására kizárólag az érintettek részvételével folytatott peres eljárásban kerülhet sor.

Az IH2019. 107. számon megjelent Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.563/2018/3. számú határozatában kiemelte, hogy a bíróság a kifogás alapján, amennyiben alaposnak találja a felszámoló részére új intézkedés megtételét írja elő, illetve az intézkedést megsemmisíti és az eredeti állapotot helyreállítja, ellenkező esetben a kifogást elutasítja, **megállapító döntés nem hozható, minden olyan esetben a kifogás elutasítása mellett kell dönten**i, amikor bármilyen okból nem áll fenn annak szükségessége, hogy a bíróság a felszámoló intézkedését megsemmisítse és az eredeti állapot helyreállítása, vagy a felszámoló részéről új intézkedés megtételét előírja.

Az IH2016. 122. számú határozatban a Pécsi Ítéltábla kifejtette, ha a felszámoló felszámolási költséget - esedékességkor - annak ellenére nem egyenlíti ki, hogy az adós vagyonában pénzügyi fedezet rendelkezésre áll, e mulasztása alapot ad a hitelezőnek kifogás benyújtására. A jogszabálysértő mulasztás következményeként a bíróság a felszámolót az esedékes felszámolási költségek kiegyenlítésére, mint intézkedésre kötelezi az adós meglévő pénzeszközéből, illetve később befolyó bevételéből. Ha az adós vagyonában a kifizetéshez szükséges fedezet nem áll rendelkezésre és az adósnak a felszámolás befejezése folytán **bevétele már nem keletkezhet, a jogszabálysértő mulasztás a felszámolási eljárás keretei között nem orvosolható, a felszámoló intézkedése a vagyon és várható bevétel hiányában az adós vagyona terhére kifizetésre nem kötelezhető.** [Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.143/2016/2. számú jogeset]

5.3.6. A kifogás előterjesztésének határideje

Az intézkedésről vagy mulasztásról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül lehet benyújtani, 2017. július 1. előtti ügyekben 8 napon belül. A határidő eljárási jellegű igazolási kérelemmel kimenthető a késedelem a 2/2015. Polgári Jogegységi Határozat értelmében. Rendkívül sok nehézséget okoz a jogalkalmazónak a jogorvoslati határidő rövidsége, a kifogás előterjesztését ugyan nem zárja ki teljes mértékben, hanem bizonyos körben ezt korlátozza. A mulasztás értelmezésénél a Kúria Gfv.VII.30.364/2012/6. számú határozata az irányadó, a mulasztásról való tudomásszerzéstől számított 8/15 napon belül kell előterjeszteni.

A bírói gyakorlat nem volt egységes abban a kérdésben, hogy hogyan kell értékelni a hitelezőnek azt a magatartását, hogy a jogvitát közvetlenül a felszámolónál kívánja rendezni. [A Fővárosi Ítéltábla BDT2015. 3290. számú határozata értelmében a kifogás előterjesztési határidő abban az esetben, ha a felek között egyeztetés zajlik, a felszámoló végleges álláspontjának közlésétől számítandó.] Ugyanígy foglalt állást a Debreceni Ítéltábla Fpkhf.III.30.328/2017/2. számú határozatában a felszámolóval szemben kifogás előterjesztésére rendelkezésre álló határidő akkor kezdődik, amikor a hitelező teljes terjedelmében megismeri a felszámoló intézkedésének körülményeit. [BH+2015. 29. számú jogeset]

A Budapest Környéki Törvényszék folyamatban volt több kifogásban hozott azon határozatát a másodfokú bíróság helybenhagyta, amikor az elsőfokú bíróság az értékesítésről való tudomásszerzés időpontjaként az értékesítési hirdetésnek a Céglőnyben való megjelenését tekintette. [Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.809/2018/3., Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.438/2021/2. számú jogeset]

5.3.7. Az eljárás megszüntetése és költségigény érvényesítése a kifogásolási eljárásban

A kifogás illetékéről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (8) bekezdése alapján 15.000,- forint, a kifogásnak helyt adó döntés esetén hivatalból kell rendelkeznie a kifogás illetékének a kifogás tárgyában hozott végzés elleni jogorvoslati eljárás illetékének a kifogás előterjesztő részére történő visszatérítéséről. Általános perköltség viselési szabályt a Pp. 85. § (1) bekezdése szabályozza, azonban a Budapest Környéki Törvényszék gyakorlatában figyelembe vesszük, hogy a hitelező azért állt el a kifogástól, mert a felszámoló időközben a kifogásba foglaltaknak eleget tett. A felszámolónak a kifogás megindításával felmerült költségei megfizetésére a kifogás előterjesztő köteles. „Nem értékelhető a kifogás előterjesztő hitelező eljárásbeli nyertességére vonatkozó érvelés.” Nem osztjuk azt a nézetet, hogyha a hitelező azért áll el a kifogástól, mert a felszámoló időközben a kifogásba foglaltaknak eleget tett, a felszámolónak a kifogás megindításával felmerült költségének megfizetésére a kifogás előterjesztő köteles.

A felszámolási eljárásban gyakori, hogy a hitelezők kifogással kényszerítik ki, szorítják rá a felszámolót a jogszerű intézkedésre, ezért az eljárási költség viselése a Pp. általános költségviselési szabálya alkalmazása ezt az aktivitást gátolná.

A Pp. 85. § (2) bekezdése eljárási lehetőséget biztosít erre, hiszen az eljárás megszüntetésére azért kerül sor, mert az alperes a követelést a felszámolás megindítását követően teljesítette, a felperes perkölségét az alperes (felszámoló) téríti meg.

A kifogás illetéke a sérelmezett intézkedések számától függetlenül 15.000,- forint.

A Cstv. 51. § (4) bekezdése értelmében főszabály szerint a kifogást elutasító végzés ellen a kifogás előterjesztő fél, a kifogásnak helyt adó végzés ellen a felszámoló fellebbezhet, kivétel a költségviselésnél van. Ezt a fellebbezési tájékoztatásnak tartalmaznia kell. Ennek azért van jelentősége, mert van olyan felszámoló, aki a kifogást elutasító végzés indokolása ellen terjeszt elő fellebbezést, holott azt nem lehet, mert helyt adtak a kifogásnak, így azt külön végzéssel vissza kell utasítani. Más a helyzet, ha a kifogásnak részben helyt ad a bíróság, részben elutasítja. Akkor mindkét fél fellebbezhet, de csak a kérelmét, védekezését elutasító rendelkezéssel szemben.⁹

A Cstv. 51. § (3a) bekezdésének alkalmazása gyakorlatunkban nem merült fel.

A Cstv. 51. § (3a) bekezdése értelmében a bíróság a kifogást elbíráló végzésében - a felszámoló kérelmére - engedélyezheti, hogy a felszámoló a bíróság végzése szerinti őt terhelő, a kifogást előterjesztő fél részére megfizetett eljárási költséget az adós vagyonából felvegye és azt felszámolási költségként elszámolja, ha - a kifogás benyújtására okot adó mulasztás vagy intézkedés körülményeire is tekintettel - megállapítható, hogy a felszámoló az ilyen tisztséget betöltő személytől általában elvárható gondossággal járt el.

⁹ Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit: A felszámolási eljárás aktuális elméleti és gyakorlati kérdései az ítélőtáblák előadási összefoglalója

VI. A Cstv. 56. § szerinti kifogás

Az eljárás általános szabályai szerinti befejezéshez kapcsolódik a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogás eltér az 51. §-ban szabályozott kifogástól előterjesztési határidejében, céljában, a kifogással támadható intézkedésekben.

A Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogás csak az eljárás befejezéséhez kapcsolódhat, a felszámoló által előterjesztett záróanyag tartalmára irányulhat, kizárólag hitelező terjesztheti elő, a felszámoló által előreterjesztett anyagok tartalmára irányulhat. [Kúria Gfv.X.30.109/2012/2. határozat]

A Kúria a Cstv. 51. § (1) bekezdése és a Cstv. 56. §-a szerinti kifogás egymáshoz való viszonyát vizsgálta Gfv.VII.30.342/2014/4. számú határozatában.

Arra kereste a választ, hogy megkettőződik-e a hitelező kifogás előterjesztési joga?

Ha a hitelező tudomást szerez a felszámolónak a záróanyag tartalmát is érintő jogszabálysértő intézkedéséről vagy mulasztásáról, akkor „8” napon belül a kifogását elő kell terjesztenie a Cstv. 51. §-a szerint. A Cstv. 51. §-a az általános, minden jogszabálysértő tevékenység vagy mulasztás miatt előterjeszhető kifogást szabályozza, míg a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogás ennek az általános kifogásnak egy korlátozottabb speciálisabb formája. Ez utóbbi csak a felszámolási zárómérlegben és vagyonfelosztási javaslatban foglaltak miatti kifogás előterjesztését teszi lehetővé meghatározott határidőn belül, de csak olyan okból, amelyről korábban a hitelező még nem szerzett tudomást.

A Debreceni Ítéltábla Fpkhf.III.30.297/2021/2. számú határozatában rámutatott arra, hogy a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogást csak a hitelezők terjeszthetik elő, az adós tagjának, alapítójának ilyen jogosultságot a törvény nem biztosít.

A Cstv. 56. §-a alapján előterjesztett kifogás is illetékköteles.

A záróanyaggal szemben benyújtott kifogás beérkezését követően a bíróság megküldi a felszámolónak a kifogást, amit - ha gyorsan orvosolható - a felszámoló megold, s ha ennek következtében a hitelező visszavonja a kifogását, ki sem kell tűzni a tárgyalást.

Ha fennáll az ok a bíróság a tárgyaláson határoz a kifogásról. A kifogásnak helyt adó végzés ellen van helye fellebbezésnek, azonban, ha a kifogást a bíróság elutasítja, az ellen nem lehet fellebbezni, mert a kifogás elutasítása azt jelenti, hogy a bíróság dönt a záróanyag alapján az eljárás befejezése kérdésében. A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.¹⁰

A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogásolási eljárásban nincs lehetőség arra, hogy a bíróság a felszámolóval a zárómérleget átdolgoztassa, ez a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerint terjeszthető elő. Az új záróanyag előterjesztése a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás alapján nem lehetséges. [Szegedi Ítéltábla Fpkhf.III.30.100/2015/2.]

A kifogás előterjesztésének határideje sokáig vitatott volt, hogy anyagi, vagy eljárásjogi határidőnek tekinthető-e?

A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti kifogás vonatkozásában fejtette ki a Kúria 2/2015. PJE határozatban, hogy a felszámoló jogszabálysértő intézkedése, mulasztása elleni kifogás előterjesztésére megengedett akkor 8 napos határidő eljárásjogi határidő, melynek elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető. A kifogás - szemben a keresetlevéllel - „perbeli” azaz eljárási cselekmény következik ez a jogorvoslati jellegéből. A kifogás csak ügyviteli szempontból eredményez új ügy megindulásával valójában a kifogás a felszámoló intézkedése vagy mulasztása elleni jogorvoslati eszköz és így a kifogásos eljárás az egységes felszámolási eljárás része. [Debreceni Ítéltábla 2018. június 8-án tartott tanácskozásán elhangzott Kúriai vélemény]¹¹

¹⁰ Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez Cstv. 56. §-ához fűzött része. Wolters Kluwer Kft. elektronikus változata

¹¹ Ezt a kérdést a kötelező elektronikus kapcsolattartásra való áttéréskor elemezték és a jogirodalomban vizsgálták, hogy a kifogás mennyiben tekinthető önálló ügynek?

Dr. Juhász László: A kifogás elektronikus úton történő benyújtása című Céghírnök 2017. évi 2. számában megjelent cikkében kifejtette, hogy véleménye szerint vitás lehet a gyakorlatban ez a kérdés, szóródásra lehet számítani, például a 2016. július 1. után benyújtott kifogások esetében, amelyek osztják a főeljárás jogi sorsát és nem lehet ezek esetében az elektronikus kapcsolattartást megkövetelni. Miután ezzel ellentétes álláspontra is indokolható, a gyakorlatban szóródásra lehet számítani. Miután a törvény szankciót csak ahhoz fűz, ha az elektronikus beadvány helyett papír alapon küldi a fél a beadványát, a fordított helyzet nincs szankcionálva.

Elemezte a Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkf.45.435/2016/3. számú végzésében tükröződő álláspontját. Az elbírált ügyben az elsőfokú bíróság a jogi képviselő által benyújtott beadványt kifogásnak tekintette és érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A BH2011. 258. számában megjelent döntésben a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.150/2010/5. számú határozata a Cstv. 56. §-a szerinti kifogás anyagi jogi természetét erősítette a kifogásnak 30 napos határidőn belül meg kell érkeznie a bíróságra.

A 11.Fpkhf.43.489/2021/2. sz. döntésben fejtette ki az Ítéletábla, hogy a felmentett felszámoló jogállásának megszűnésétől kezdődően a kifogással érintett intézkedés a helyébe lépő új felszámolót és az eljárás további alanyait, így az adós, hitelező és egyéb érdekelt személyeket jogosítja és kötelezi, akikre a kifogásolási eljárás megindításának hatálya alakszerű határozat meghozatala nélkül is kiterjed. A kifogásolási eljárásban az új felszámoló eljárási pozícióját a bíróság kijelölése és nem a felek rendelkező nyilatkozata keletkezteti, ezért a Cstv. 6. § (4) bekezdés alapján a kijelöléstől kezdődő hatállyal félként jogosult és köteles eljárni, jogállásánál fogva a Pp. 3. § (6) bekezdés alapján az eljárási jogaik kiterjednek arra is, hogy az eljárás során elterjesztett kérelmeket, jognyilatkozatokat, valamint a bírósághoz benyújtott okiratokat megismerje és azokra nyilatkozzon és szükséges esetben jogorvoslattal éljen.

Figyelemmel arra, hogy a felmentett felszámoló intézkedésének és az ellene benyújtott kifogásnak a hatálya az eljárásban résztvevő hitelezőkre, valamint a kijelölt új felszámolóra is változatlanul kiterjed és a felszámoló személyében bekövetkezett változásra a Pp. 61. § nem alkalmazható, a felszámolónak a kifogásolási eljárás alatt történő felmentése és az új felszámoló kijelölése nem valósít meg olyan eljárási akadályt, amely az eljárás megszüntetésére alapot szolgáltat.

Ki tekinthető sérelmet szenvedett félnek a kifogásolási eljárásban?

Végzését azzal indokolta, hogy az rPp. 394/C. § (2) bekezdése értelmében a BÜSZ 24. § (1) bekezdése szerint kezdőiratnak minősül, és hiába indult az alapügy 2016. július 1-je előtt az önálló eljárásnak minősülő kifogást a jogi képviselő nem nyújthatta volna be papír alapon.

A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéletábla ezért az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezte és új eljárás lefolytatására utasította az elsőfokú bíróságot.

Kifejtette, hogy a kifogásolási eljárás nem tekinthető olyan elkülönült, teljesen önálló, új bírósági (nemperes) eljárásnak, amelynek megindítására a Polgári perrendtartás 2016. július 1-jét követő időszakában (ideértve a július 1-jén érkezett eljárást megindító kérelmet is) a jogi képviselővel eljáró fél részére csak elektronikus úton biztosít lehetőséget. A kifogás előterjesztésével a kifogásoló fél nem a felszámolástól, mint alapeljárástól teljesen független eljárást indít, hiszen a felszámolás folyamatban léte, a felszámoló kijelölése, annak felszámolás során megvalósított intézkedése vagy mulasztása nélkül a felszámolóval szemben kifogás előterjesztésére nem kerülhet sor. Az rPp. 397/I. § (2) bekezdése e) pontja csak az újonnan indult önálló peres és nemperes eljárásokra vonatkozik.

A BÜSZ 24. § (1) bekezdése a kifogásokat önálló ügycsoportként jelöli meg, ennek indoka a felszámolási eljárásból a bíróság iratok megfelelő kezelhetősége miatt.

15.Fpkhf.43.346/2021/7. sz. döntésben az Ítéletábla helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését, amelyben elutasította a kifogást, amely arra irányult, hogy a kifogásoló sérelmezte a felszámoló azon intézkedését, hogy a hitelezővel a Cstv. 33/A. § alapján peres eljárást indított ellene, annak dacára, hogy az adóhatósági vizsgálat fiktív vagy szabálytalan iratokat nem talált és sérelmezte azt az intézkedését is, hogy a hitelezők nyilvántartásba vételénél nem követelte meg azokat a dokumentumokat, amelyekre a perben vitatott számlák kapcsán hivatkozott. Azt is sérelmezte továbbá, hogy a perben ugyanaz volt a felszámoló jogi képviselője, mint a hitelezőnek. Az Ítéletábla hangsúlyozta, hogy értékelte, hogy a kifogást előterjesztő a felszámolást megelőzően az adós ügyvezetője volt, az eljárásban hitelezői minőségben nem vett részt. A Cstv. 51. § (I) bekezdése a felszámoló intézkedése vagy mulasztása elleni kifogás benyújtását a sérelmet szenvedett fél számára is teszi lehetővé. Sérelmet szenvedett félnek tehát az tekinthető, aki a felszámoló kifogásolt intézkedése vagy mulasztása folytán méltányolható konkrét és közvetlen jogi érdeksérelmet szenved. A közvetetten megállapítható, vagy még nem bekövetkezett, vagy csak elvileg feltételesen vagy esetlegesen beálló sérelem lehetősége nem szolgáltat alapot a kifogás előterjesztéséhez való jogosultság megállapítására. Az adós volt vezetőjének e tisztségéből fakadóan önmagában nem állapítható meg a fizetésektelen adós hitelezőjének kielégítését célzó felszámolási eljárásban védendő közvetlen jogi érdeke ahhoz, hogy az adós társaság hitelezőjének nyilvántartásba vételét kifogásolja akkor sem, ha a Cstv. 33/A. §-a értelmében fennálló felelősségének megállapítása iránt per van ellene folyamatban.

Az eljárás megszüntetése és a költségigények érvényesítése a kifogásolási eljárásban

12.Fpkhf.43.008/2020. sz. határozatában kifejtette az Ítéletábla, hogyha a hitelező azért áll el a kifogástól, mert a felszámoló időközben a kifogásban foglaltaknak eleget tett, a felszámolónak a kifogás megindításával felmerült költségei megfizetésére a kifogást előterjesztő köteles. Erre figyelemmel nem értékelhető a kifogást előterjesztő hitelező fellebbezésében a hitelező eljárásbeli nyertességére vonatkozó érvelés. Következetes a bírói gyakorlat abban is, hogy adott esetben a felszámoló csak a célszerű és jóhiszemű pervittel felmerült eljárási költség megtérítésére tarthat igényt.

A fent nevesített határozatok a bírói gyakorlatban felmerült kérdésekre választ adtak, azonban jelenleg az alábbi joggyakorlati bizonytalanságot eredményező problémafelvetés igényel szakmai válaszokat:

A Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti eljárást megindító kérelem benyújtására vonatkozó határidő anyagi jogi jellegű vagy eljárási jogi jellegére vonatkozó jogirodalmi álláspont a következő:

Elhatárolási szempontok a határidő anyagi jogi, illetve eljárásjogi jellege tekintetében a 4/2003 PJE, a BH2011. 258., a BH2019. 143 és a BDT2015. 3254. értelmezésében

A bírósági eljárást megindító keresetlevél vagy kérelem késedelmes benyújtásáról szóló 4/2003. Polgári jogegységi határozatban a Legfelsőbb Bíróság a keresetlevelet/eljárást megindító kérelem benyújtására vonatkozó határidő anyagi jogi jellege mellett foglalt állást az alábbiak szerint.

A keresetlevél benyújtására a jogszabályban megállapított határidő számítására - amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 105. § (4) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók.

A keresetlevél késedelmes benyújtása esetén, ha a keresetlevél előterjesztésére megállapított határidő - jogszabály kifejezett rendelkezése folytán - jogvesztő, vagy a mulasztás kimentésére előírt igazolással (rPp. 107-110. §) a fél nem él, illetőleg az alaptalan, a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül hivatalból el kell utasítani (rPp. 130. § (1) bekezdés h) pont], ennek elmaradása esetén a pert meg kell szüntetni (rPp. 157. § a) pont).

Ha a keresetlevél késedelmes benyújtása nem vezet jogvesztésre, és a jogszabály a mulasztás orvoslására nem ír elő igazolást, a mulasztás jogkövetkezményéről az ellenérdekű fél elévülési kifogása alapján az ügy érdemében hozott ítéletben kell dönten.

A kifejtettek irányadóak a bírósági nemperes eljárás megindítására előterjesztett kérelemre is.

A határidőkkel foglalkozó újabb jogirodalmi álláspontokban uralkodónak tűnik az a nézet, hogy a keresetindítási, nemperes eljárás indítási határidők - akár eljárási, akár anyagi jogi jogszabály határozza meg ezeket - egyaránt lehetnek anyagi jogi és eljárási jogi jellegűek.

A jellegadó tulajdonság egyes vélemények szerint az, hogy a határidő-mulasztás igazolással orvosolható-e vagy sem. Más felfogás szerint a kérelem beadására nyitva álló határidőt esetenként és aszerint kell minősíteni, hogy a bírósági eljárás kezdeményezése hol helyezkedik el az igényérvényesítés folyamatában. Amennyiben egy, már folyamatban levő jogérvényesítésről van szó, amelynek - szinte jogorvoslati - eleme a bírósági eljárás kezdeményezése, a kérelem beadására nyitva álló határidő eljárásjogi. Amennyiben az igényérvényesítés első lépése a kérelem benyújtása, az erre biztosított határidő anyagi jogi.

A kereset az alanyi (anyagi) jog bírósági érvényesítésének eszköze. A kereset tárgya az érvényesíteni kívánt jog (jogviszony), a kereset tartalma a bíróság döntésére vonatkozó határozott kérelem. A keresetlevél a keresetet [Pp. 121. § (1) bekezdés c) és e) pont] és a per megindításához szükséges más adatokat [Pp. 121. § (1) bekezdés a), b) és d) pont] tartalmazó beadvány.

A jogszabályban megállapított keresetindítási határidő nem a bírósági eljárás része, hanem mint az érvényesíthetőség létszakába jutott igény idővetülete, az alanyi (anyagi) joghoz, jogviszonyhoz kötődik, és mint ilyen, szükségképpen anyagi jogi természetű. E határidő jellege nem függ attól, hogy a határidőt milyen típusú (anyagi jogi vagy eljárásjogi) jogszabály rendeli, illetőleg, hogy annak elmulasztásához milyen jogkövetkezményt fűz, A keresetindítási anyagi jogi határidők jogi természete nem különbözik a más típusú (pl. teljesítési stb.) anyagi jogi határidőktől. Erre mutat számítási módjuk azonossága is.

A keresetlevélnek a bírósághoz történő benyújtása nem perbeli cselekmény.

Hatályos jogunkban az anyagi jogi határidő számítására vonatkozó rendelkezések (fenti IV/2. pont) értelmében a határidő elmulasztásának vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be azzal, hogy ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le. [...] Az anyagi jogi határidőre a Pp. 105. § (4) bekezdés - a 105. § (1)

bekezdéséből következően csak a perbeli cselekményekre irányadó - szabálya nem alkalmazható, ezért a keresetindítás határidejét a fél - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - elmulasztja akkor is, ha a keresetlevél a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adja.

Az időmúlásnak kétféle hatása van: a jogvesztés és az elévülés.

A jogvesztés súlyos következménye csak a jogszabály kifejezett rendelkezése alapján állhat be. A jogvesztéssel nem járó anyagi jogi határidő elévülési jellegű (pl. Gf.II.31.567/1994., Ppk.II.32.073/1995/2-I., Gf.IV.30.010/1996/2., Gf.V111.32.060/2000/3.). Ebből következik, hogy amennyiben a jogszabály a keresetindításra úgy ír elő határidőt, hogy elmulasztásához nem fűzi a jogvesztés következményét, a mulasztás kimenthető.

Ha a jogszabály a keresetindítási határidő elmulasztásának kimentésére az igazolást írja elő, a Pp. 107-110. § rendelkezéseit kell alkalmazni. Ez a határidő anyagi jogi jellegén nem változtat.

A BH2011. 258. számú döntésében a Legfelsőbb Bíróság felszámoló által előterjesztett zárómérleggel és vagyonfelosztási javaslattal kapcsolatos kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő anyagi jogi természetűnek mondta ki, tehát a kifogásnak a határidőn belül meg is kell érkeznie a bíróságra [1991. évi XLIX. törvény 56. §, 4/2003. PJE határozat /Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.150/2010.]

A BH2019. 143. számú döntésében kimondta a Kúria, hogy a felszámolási eljárásban a hitelezői igények bejelentésére nyitva álló határidő anyagi jogi határidő, számítására ezért az 1952. évi III. törvény (rPp.) rendelkezései nem irányadóak [1991. évi XLIX. törvény 28.§ (2) bekezdés, 37.§ 46. § (5) bekezdés, 2013. évi V. törvény 8:3. § (1) és (3) bekezdés]. /Kúria Gfv.VII.30.201/2018./

A BDT2015.3254. számú döntésében a Fővárosi Ítéltábla a mellett foglalt állást, hogy a hitelezői igénybejelentés előterjesztésére előírt 40 napos határidő eljárásjogi jellegű határidő, melynek elmulasztása esetén igazolásnak van helye. Az igazolási kérelem elbírálásának határidői a kérelemnek a felszámolóhoz történő benyújtásától számítandók, az igazolás tárgyában azonban a bíróság határoz [1991. évi XLIX. tv. 6. § (3) bekezdés, 28. § (2) bekezdés f) pontja; 1952. évi III. törvény 107. § (1) bekezdés, 109. § (2)-(3) bekezdés, 110. § (1)-(2) bekezdés]

A Cstv. 56. § (1) bekezdés rendelkezése értelmében a bíróság a felszámolási zárómérleget, a zárójelentést és a vagyonfelosztási javaslatot a kézhezvételtől számított 30 napon belül megküldi a hitelezőknek. Bármelyik hitelező a kézbesítéstől számított 30 napon belül a felszámolási zárómérlegben, a zárójelentésben vagy a vagyonfelosztási javaslatban foglaltakat írásban kifogásolhatja. A kifogás benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. A kifogás jogorvoslati jellegéből következik, hogy ennek a kifogásnak a benyújtására előírt határidő szemben a Legfelsőbb Bíróság fenti határozatával szemben eljárási határidő, a törvény kimondja a jogvesztést, ezt a határidőt úgynevezett „prekluzív” (záros) határidőnek kell tekinteni.

Ilyen tartalmú határozatot hozott a Fővárosi Ítéltábla a 15.Fpkhf.43.516/2017/2. számú döntésében, melyben kifejtette az ítéltábla, hogy a Cstv. 56. § (1) bekezdésében írt 30 napos határidő és eljárási határidő hasonlóan a Cstv. 51. § (1) bekezdésében „írt”, akkor 8 napos, jelenleg 15 napos határidőhöz, a 30 napos határidő azonban úgynevezett záros határidő, a törvényhelyen rögzített jogvesztés előírása tekintetében igazolási kérelemmel nem hárítható el a mulasztás.

A Fővárosi Ítéltábla a 11.Fpkhf.43.773/2022/2. számú határozatában is így foglalt állást, pusztán a rendszerhiba állítása nem tolja ki a határidőt.

VII. A Cstv. 63/B. § (2) bekezdése szerinti kifogás

Az eljárás egyszerűsített szabályok szerinti befejezéséhez kapcsolódik, a záróanyag tartalmához kötődik, irányulhat arra, hogy kötelezze a bíróság a felszámolót a felszámolás általános szabályok szerinti lefolytatására. Hitelező terjesztheti elő, a határideje 15 nap, mely jogvesztő.

A Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.790/2017/2. számú határozata elfogadta, hogy a kifogás érdemi vizsgálata nem mellőzhető, ha a beadványt a határidő utolsó napján postára adták. A határidő eljárási természetű prekluzív határidő.

A Kúria Gfv.VII.30.433/2016/5. számú végzésében elemezte a benyújtandó iratokat egyszerűsített befejezés esetén.

Jelentést, kérelmet és vagyonfelosztási javaslatot kellene benyújtani egyszerűsített felszámolási kérelem esetén. A Cstv. 63/B. § (2) bekezdése szerinti vagyonfelosztási kérelem nem önálló irat - nem keverhető össze a vagyonfelosztási javaslattal - csak a jelentés részeként értelmezendő.¹²

A Cstv. VI. Novellája (2017. évi XLIX. törvény) építette be a törvénybe, hogy a hitelező által benyújtott kifogás arra is irányulhat, hogy a bíróság kötelezze a felszámolót a felszámolási eljárás általános szabályok szerinti befejezésére.

Gyakori, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal azért terjeszt elő kifogást, mert még hatósági eljárás záróvizsgálat van folyamatban, melynek jogerős befejezése hitelezői igénye megállapításához szükséges.

A Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.334/2021/2. számú határozatában előadott tényállás szerint a revízió eredményével kapcsolatban azért terjesztette elő a kifogást a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hitelezőként, hogy a felszámoló ne fejezze be az eljárást. Az elsőfokú bíróság a kifogásnak helyt adott, egyben kötelezte a felszámolót 15 napon belül nyújtson be a bíróságnak módosított záróanyagot. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a hitelező igényének esedékessé válása után jelentheti be az igényét a hitelező, a felszámoló tudott a folyamatban lévő ellenőrzésről és annak várható eredményéről is és ezért a záróanyag betérjesztésével elzárta a hitelezőt az igénye benyújtásától.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Cstv. 52. § (2) bekezdésének a) b) pontjaiban felsorolt körülmények fennállása mellett a felszámolási eljárás befejezése az érintett fél számára potenciálisan hátrányos lehet, ami miatt a felszámolási zárómérleg benyújtása rá nézve a Cstv. 51. § (1) bekezdése szerint kifogással támadható, sérelmes felszámolási intézkedést jelent. A jelen esetben a kifogásban említett hatósági eljárás a zárómérleg előterjesztésekor a felszámoló által tudottan folyamatban volt, továbbá a hitelező által számára megküldött jegyzőkönyvből, melyet a felszámoló

¹² Csőke Andrea: Im. Az eljárás egyszerűsített befejezésére irányuló kérelem, kifogás [Cstv. 63/B. § (2) - (3) bekezdés fűzött rész

a zárójelentéshez maga is csatolt - azzal is tisztában volt, hogy az eljárás adóhiányt tárt fel - a hitelező ennek során mindenképpen határozatot fog hozni. A felszámoló a zárójelentését mindezek ellenére benyújtotta, ezt követően sem vonta vissza, illetőleg nem módosította. A hitelező határozata a kifogásolási eljárás folyamán jogerőre emelkedett, a hitelező felemelt igényét bejelentette a felszámolónál és ahhoz tartozó nyilvántartásba vételi díjat is megfizette, ezért helyes volt az elsőfokú bíróság döntése.

VIII. Összegzés, befejezés

A vitatott hitelezői igény és a kifogás jogintézménye a felszámolási alapeljárással szoros kapcsolatban álló jogintézménye. Ezért a felszámolási eljárás befejezhetőségének szempontjából kiemelten fontos érdek fűződik az ún. Fpkh. ügyek jogszabályoknak megfelelő, szakszerű elbírálásához, melyek végső soron az alapeljárás befejezését mozdítja elő.

Felhasznált jogesetek

- Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.182/2007/4.
- BH1996. 659. jogeset
- IH2015. 81., Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.44.170/2014/2.
- Kúria Gfv.VII.30.340/2012/5.
- IH2005. 133.
- BH+2013.298.
- BH2016. 13.
- Kúria Gfv.30.057/2016/6.
- Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.44.723/2004/4.
- Kúria Gfv.VII.30.011/2021/3.
- Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.256/2019/2.
- BH2019. 326.
- Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.067/2021/5.
- Kúria Gfv.VIII.30.249/2015/6.
- BDT2017. 3685.
- Kúria Gfv.30.057/2016/6.
- Kúria Gfv.VI.30.393/2021/5.
- Kúria Gfv.VII.30.096/2019/10.
- EBH2010. 2154.
- BH2001. 490.
- IH2012. 45.
- EBH2004. 1133.
- Gfv.VII.30.760/2017/9.]
- BDT2013. 3005.
- EBH2002. 674.
- Szegedi Ítéltábla Fpkhf.III.30.278/2014/5.
- Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.40.289/2014/2.
- Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.40.289/2014/3.

- BDT2006. 1311.
- Fővárosi Ítéletábla 11.Fpkhf.43.572/2022/4.
- Fővárosi Ítéletábla 15.Fpkhf.43.047/2021/4.
- Szegedi Ítéletábla Fpkhf.30.212/2014.
- EBH2001. 550.
- BH2003. 294.
- BDT2015. 3075.
- Pécsi Ítéletábla Fpkhf.IV.40.289/2017/2.
- BDT2003. 2031.
- Fővárosi Ítéletábla 15.Fpkhf.43.372/2020/3.
- Fővárosi Ítéletábla 11.Fpkhf.44.275/2015/3.
- Fővárosi Ítéletábla 11.Fpkhf.43.216/2018/4.
- Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.086/2009/4.
- Fővárosi Ítéletábla 15.Fpkhf.43.537/2021/6.
- Kúria Gfv.VII.30.274/2017/4.
- BH2001.491.
- BH2002. 199.
- BDT2018. 3854.
- EBH2002. 31.]
- BH2002. 373.
- BH2000. 22.
- BH2000. 220.
- BH1998. 396.
- BDT2017. 3773.
- BDT2012. 2691.
- Pécsi Ítéletábla Fpkhf.IV.45.011/2018/3.
- Pécsi Ítéletábla Fpkhf.IV.40.300/2015/5.
- Kúria Gfv.VII.30.257/2019/5.
- Fővárosi Ítéletábla 15.Fpkhf.43.145/2019/2.
- Debreceni Ítéletábla Fpkhf.IV.30.378/2019/2.

- Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.306/2021/2.
- IH2019. 107. Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.563/2018/3.
- IH2016. 122.
- BDT2015. 3290.
- Kúria Gfv.VII.30.364/2012/6.
- Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.809/2018/3.
- Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.438/2021/2.
- Kúria Gfv.X.30.109/2012/2.
- Kúria Gfv.VII.30.342/2014/4.
- Debreceni Ítéltábla Fpkhf.III.30.297/2021/2.
- Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.516/2017/2.
- Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.773/2022/2.
- Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.334/2021/2.

X. Felhasznált irodalom:

Csóke Andrea: Nagykomentár a Csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez Cstv. 56. §-ához fűzött része. [Wolters Kluwer Kft.] elektronikus változata

Juhász László: A magyar fizetésképtelenségi jog kézikönyve nyolcadik hatályosított kiadás II. kötet 2022. évi kiadás HVG-ORAO Kft. 2022. 11. 21.

Muszalyi Róbert: Beavatkozó vagy kényszerű pertárs? Céghírnök 2017/8. szám 4. oldal 7. szám 6. oldal

Rápolti Barbara: A felszámoló felmentése körében felmerülő jogalkalmazási problémák Céghírnök 2017/8. 12-14. oldal)

Pálné Mikola Júlia: A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 2017. évi XLIX. törvénnyel történő módosítása Céghírnök 2017/8. 5-7. oldal

Juhász László: A kifogás szerepe a felszámolási eljárásban Céghírnök 2016/12. 6-9. oldal

Juhász László: A kifogás elektronikus úton történő benyújtása című Céghírnök 2017/2. 3. oldal

Juhász László: A Cstv. 2017. évi módosítás I. Gazdasági Jog 2017/11. 12-20. oldal

Juhász László: A Cstv. módosítása az új Pp. szabályaira tekintettel Céghírnök 2017/12. 4-7. oldal

Juhász László: A Cstv. módosítása az új Pp. szabályaira tekintettel III. Céghírnök 2018/12. 3-6. oldal

Juhász László: A kifogás és a közbenső mérleg szerepe a felszámolási eljárásban Céghírnök 2016/4. 6-7. oldal

Lakatos Péter: A Cstv. 51. § szerinti kifogás előterjesztése, elbírálásuk bírói szemmel II. rész Céghírnök, 2019/9., 7-8. oldal

Lakatos Péter: A Cstv. 51. § szerinti kifogás előterjesztése, elbírálásuk bírói szemmel III. rész Céghírnök, 2019/10., 3-4. oldal

Németh Csaba: A felszámolási kifogásról Gazdasági Jog 2016/1. 14-20. oldal